

Obrana

október 2006

Predseda vlády Robert Fico 26. septembra počas návštevy Afganistanu navrhol našim vojakom, aby si spolu zahrali futbal. Premiér so svojím tímom vynechali obed a na ihrisku basketbalových rozmerov sa vzájomne burcovali s ministrom vnútra Robertom Kaliňákom, ministrom obrany Františkom Kašickým a náčelníkom GŠ OS SR Ľubomírom Bulíkom k bojovnému výkonu. Hru štvorčlenných tímov na 2 x 15 minút sledovalo pol stovky slovenských ženistov, pôsobiacich na letisku v Kábule. Ženisti častejšie striedali, kým premiérove mužstvo dopĺňal šéf vojenskej logistiky brig. gen. Ľubomír Haberl. Mladý vojenský tím hral sebavedomo a v takpovediac domácom prašnom a suchom prostredí napokon vyhral 2:0. Vojaci však skandovaním a potleskom dávali úprimne najavo, že to, aby si s nimi zahrali futbal, premiér a jeho sprievod, ozaj nečakali a nadšene privítali. Zostal im veľký zážitok.

Text a foto Pavol VITKO

Jubileum Vojenskej polície

História novodobej Vojenskej polície sa začala písať pred 15 rokmi. Odvtedy sa aj podľa náčelníka generálneho štábu generálporučíka Ľubomíra Bulíka stala integrálnou súčasťou každodenného života ozbrojených síl. Vojenská polícia pomáhajú riešiť disciplínu a poriadok vo vojenských objektoch, odhaľujú trestné činy a ich páchatelov, dohliadajú na bezpečnosť prevádzky a premávky vojenských motorových vozidiel, podieľajú sa na ochrane zbraní, streliva, výbušnín a vojenského materiálu, ale aj na plnení úloh v zahraničí.

Podľa riaditeľa Vojenskej polície plukovníka Stanislava Bera, ktorý v trencianskom Kultúrnom a metodickom centre ozbrojených síl 25. septembra za účasti početných hostí zo Slovenska i zahraničia bilancoval doterajšiu činnosť VP, v súčasnosti pôsobia vojenská polícia v misiách UNDOF na Golanských výšinách, UNFICYP na Cypre, KFOR v Kosove a Iracká sloboda v Iraku. V budúcom roku sa počíta s nasadením prvej organickej jednotky Vojenskej polície v zahraničí. Bude plniť úlohy v misii ALTHEA v Bosne a Hercegovine. Okrem toho sa slovenská VP aktívne podieľa na plnení úloh pri vytváraní mnohonárodného práporu vojenskej polície NATO (MNMPBAT) pod vedením Poľska. Do tohto zoskupenia prispejeme jednou čatou. Prevzatím vojenskej kynológie sa otvárajú nové možnosti aj pre túto, ešte nedávno zatracovanú a zanedbávanú oblasť.

Minister obrany František Kašícký vyjadril spokojnosť, že Vojenská polícia sa spolu s ďalšími bezpečnostnými zložkami štátu podieľa na eliminácii súčasných bezpečnostných rizík. Poznamenal, že svoju podobu bude meniť podľa aktuálnych potrieb ozbrojených síl, krajiny i našich zahranično - politických záväzkov vyplývajúcich z členstva v aliancii a Európskej únii.

Najlepšiu vojenskú policajti boli za svoju prácu odmenení pamätnými medailami ministra obrany i čestnými plaketami. Ocenenie si prevzali aj všetci doterajší riaditelia Vojenskej polície, ktorí jej velili od roku 1993.

Jozef ŽIAK
Foto Mária PAŽICKÝ

OBRANA

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XIV, č. 10/2006
Do výroby zadané 28. septembra 2006

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
Komunikačný odbor

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:
Jozef ŽIAK
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

nadporučík Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
PhDr. Michal KRÍŠKO, tel.: 0960 313 054
e-mail: michal.krisko@mod.gov.sk

Fotograf:
Michal BURZA, tel.: 0903 824 155
e-mail: michal.burza@mod.gov.sk

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:
kpt. Ing. Otar HRABÁK
Lydia ŠEVČÍKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:
Mesačník OBRANA
Komunikačný odbor MO SR
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk

Rozširuje:
Podacie stanice MO SR

Tlač:
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej strane súťaž ANTROPOID 2006.
Foto: Mária PAŽICKÝ

Nevyžiadané fotografie a rukopisy
nevraciame.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Obrana 10/2006

Z obsahu

ANTROPOID 2006

str. 4 – 5

Interview s J. Baškom

str. 6 – 7

Pieta v Hejciach

str. 26 – 27

Sahara 2006

str. 36

Editoriál

Pred štyrmi rokmi som strašidelne kašľal. Chrípu som nemal tučť rok, do- dnes chodím darovať krv, takže som zlý zdravotný stav nechápal. Išlo ma zadusiť, došlo aj na vracanie. S bie- dou som sa z toho dostával

vyššie dvoch mesiacov. Až neskôr som si ten zničujúci kašeľ začal spájať s Afganistanom. Tesne pred jeho vypuknutím som totiž absolvoval do tejto krajiny služobnú cestu. Podplukovník Ján Durmis tu práve vtedy rozbaľoval náš prvý tábor. Nuž - a až teraz mi lekár našej jednotky v Afganistane major Roman Jantoš „afganskú stopu“ potvrdil. Počas septembrovej návšte- vy v Kábule mi vysvetlil, že každé ochorenie si tu vyžaduje liečbu antibiotikami. Vzhľadom na absenciu kanalizačného systému sa tu fekálne splašky premiešavajú s prachom a vyvo- ľávajú bakteriálne zápaly horných ciest dýchacích, ktoré si nie zriedka vyžadujú až infúznú liečbu.

Uff... Lenže - čo je jeden kašeľ oproti 482 životom, ktoré tu od roku 2001 položili spojeneckí vojaci! Vlastne - aj toto smutné číslo je už vyššie. Práve vtedy, keď naša delegácia rokovala s veliteľom kábulského letiska, belgickí vojaci majúci veliteľstvo hneď vedľa rokovacej miestnosti sťahovali zástavu na pol žrde. Dostali správu, že padol taliansky spolubojovník. Áno, vôbec sa nemožno čudovať premiérovi Robertovi Ficovi, ktorý na požiadavku presunúť slovenských vojakov z Kábulu do problematickejšieho Kandaháru, s takým dôrazom hovoril o nevyhnutnosti zabezpečiť maximálnu bezpečnosť pre našich ľudí, inak vláda tento zámer nepodporí.

Keď už som začal takou nie najpríjemnejšou vecou, akou je kašľanie, skúsím ešte raz. Je naozaj veľmi nepríjemné, v akej miere sa chcú, či skôr v posledných mesiacoch chceli vykašľať na službu v armáde vojaci v kategórii mužstvo. Iste, zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov bol potrebný, ale najmä v kategórii vojakov to jeho tvorcovia prehrali. Zrejme takí aj boli, ale ja o vysokopostavených dôstojníkoch či úradníkoch, najmä z prostredia armádnej personalistiky, ktorí by v procese schvaľovania zákona otvorene varovali pred rizikami, nateraz neviem. S výnimkou jediného mena. Generálmajor Milan Maxim, šéf pozemných síl, sa o nich v októbrom čísle minuloročnej OBRANY hovoril neobával a na jeho slová prišlo. Je preto správne, že k novelizácii zákona bola v rámci rezortu otvorená a verejná diskusia a že počet pripomienkujúcich sa ráta na stovky. Treba teraz dúfať, že tí, čo novelizáciu pripravujú a budú ju presadzovať v parlamente, usujú jej finálnu podobu tak, aby sme tu už o dajakom znechutenom kašľaní hovorili nemuseli.

Pekný október a pozor na jesenné prechladnutia.

Úspešný český finiš

Jedenásty ročník vojensko - odbornej súťaže Antropoid začal netradične. V prvý septembrový týždeň fúkal v Žiline a jej okolí neprijemný nárazový vietor, ktorý znemožnil súťažným družstvám absolvovať cvičné zoskoky. Úvodná dvadsaťkilometrová etapa sa tak po prvý raz v histórii pretekov začala bez tradičného zoskoku na padáku.

Jedenásty ročník vojensko - odbornej súťaže Antropoid začal netradične. V prvý septembrový týždeň fúkal v Žiline a jej okolí neprijemný nárazový vietor, ktorý znemožnil súťažným družstvám absolvovať cvičné zoskoky. Úvodná dvadsaťkilometrová etapa sa tak po prvý raz v histórii pretekov začala bez tradičného zoskoku na padáku.

Jednotlivé hliadky odviezol vtulník zo vzletovej plochy na žilinskom Hradisku do predpokladaného miesta zoskoku neďaleko Kunerádu.

Niesli si so sebou aj všetok potrebný materiál. Jeden baťoh vážil vyše desať kilogramov. Hliadky z ôsmich štátov (Chorvátska, Nemecka, Poľska, Ukrajiny, Rakúska, Veľkej Británie, Českej republiky a Slovenska – to reprezentovali 3 vojenské a 3 policajné družstvá) na doskovovej ploche okrem iného vyfasovali nákladnú padákovú súpravu a usilovali sa dosiahnuť čo najrychlejšie najbližší kontrolný bod.

TERČ ZA 100 BODOV

Na strelnici v Kamennej Porube dozeral na plnenie úloh kapitán Dušan Petrovský. Každý člen hliadky dostal na tomto pracovisku balistickú vestu, výsadkovú prilbu, taktické okuliare, zbraň a zásobník s 30 nábojmi.

„V čo najkratšom čase musia zostreliť všetkých desať terčov. Okrem presného oka je veľmi dôležitá aj súhra jednotlivých členov hliadky. Aby si vopred rozdelili terče, na ktoré budú strieľať a nestrieľali viaceri na jeden. Hodnotí

sa čas posledného výstrelu. Za každý nezostrelený terč dostane hliadka 100 trestných bodov,“ približuje kapitán Petrovský podmienky streľieb. Tesne za rakúskou hliadkou dorazila na strelnicu česká. Vedúci jej družstva nadporučík Jaroslav Rulla sa netajil snahou konečne vyhrať Putovný pohár.

„Naši chlapci boli už dvakrát k tomu veľmi blízko, ale nakoniec raz neuspeli na strelnici a druhý raz v silových disciplínach. Hádám to teraz už konečne pride,“ vyjadril želanie.

Prvou vážnou prekážkou sa pre niektorých súťažiacich stala lanová prekážková dráha. „Je to vlastne kombinácia jednoduchého lana, lana a rebrika, lana a siete a záverečného prudkého spustenia sa na kladke do ochrannej siete. Súťažiaci musia vybehnúť k prvému lanu hore pomerne prudkým stúpaním. Nesmú sa dotknúť zeme, či stratiť čas horolezeckého materiálu. Ak sa tak stane, musia sa vrátiť na začiatok prekážkovej dráhy a začať znova,“ hovorí o úskaliach tejto prekážky slobodník Stanislav Chrappa, ktorý dohliada na regulárnosť súťaže na piatom kontrolnom bode.

MINISTRI NA LANE

Nástrahy lanových rebrikov si mimo súťaže vyskúšali aj dvaja ministri: vnútra Robert Kaliňák a obrany František Kašícký.

„Je dobré, že som absolvoval aspoň časť toho, čo musia zvládnuť vojaci. Pomôže mi to lepšie sa zžiť do pocitov

priviedol mladý, no ambiciózný tím z Chmelnického pluku špeciálneho určenia.

CHLIEB SA LÁMAL V NOCI

Do druhej, nočnej etapy v okolí Višňového už nenastúpili všetky družstvá. Najmä zo zdravotných dôvodov odstúpili Briti, Nemci i jedno domáce žilinské družstvo. Nočné kilometre poriadne preverili fyzickú i psychickú zdatnosť súťažiacich.

„Koncipovali sme ju tak, aby hliadky ukázali, ako sú na tom s pohybom a orientáciou v náročnom horskom teréne. Sklon niektorých svahov bol až 60 – 70 stupňov a na konci ich čakalo ešte zlanenie. Novinkou oproti minulosti bolo, že súťažnú mapu dostávali hliadky až tesne pred každou súťažnou etapou a každá etapa mala svoj časový limit. Napríklad prvá 8 hodín, nočná i záverečná po 6 hodín. Ak hliadka neprišla v tomto časovom limite, bola vylúčená. V minulosti mohla prísť do začiatku nadchádzajúcej etapy,“ hodnotil traťový rozhodca kapitán Peter Hodulík. Prejavil pritom vďačnosť urbáriátu Višňové, že sa súťaž mohla uskutočniť v čarokrásnom prostredí Malej Fatry.

HOBLÍK

Po nočnej etape sa česká hliadka posunula na druhé miesto. Na všetkých bolo vidno, že doterajší priebeh súťaže im už odčerpal veľa síl. Do cieľa ale ešte museli prekonať dve prekážky. Najskôr Hoblík. Skalné bralo sa vypína tesne za Višňovým. Na ňom boli natiiahnuté ocelové laná, pripravené lanové rebriky. Kým sa ale hliadky dostali k nim, museli zvládnuť prudké stúpanie. Celý Hoblík bolo treba absolvovať za 55 minút. V opačnom prípade za každú ďalšiu minútu hrozilo hliadke 100 trestných bodov. Miesto výdychu čakala všetkých na záver horská časovka. A nie hocijaká. Štart mala o takmer 500 metrov nižšie ako cieľ. Prieskumné hliadky čakalo prudké stúpanie až do sedla Javorina vo výške 967 metrov nad morom. Česká hliadka z Prostějova zavírala víťazné snaženie obdivuhodným výkonom v tejto poslednej etape a s minimálnym náskokom 43 bodov nakoniec vyhrala celú súťaž pred domácimi zástupcami 3. oddielu špeciálneho určenia a policajtmi z bratislavského Útvoru osobitného určenia prezídia Policajného zboru.

Vedúci českého družstva nadporučík Jaroslav Rulla spočiatku nechcel veriť, že vyhrali. Až do poslednej chvíle si

myslel, že jeho zverenci skončia na druhom mieste a zasa im pohár unikne. „Vieme dobre behať a prekonávať terénne prekážky, horšie to býva v typických silových disciplínach. Tohto roku neboli, aj preto sme vyhrali,“ priznal člen hliadky poručík Martin Psík. „Do posledného stúpania sme dali zvyšok síl, ktoré nám ostali a vyšlo to,“ doplnil ho unavený, no spokojný kolega podporučík Jan Pokorný.

Podplukovník Denisjuk z Ukrajiny bol napriek tomu, že jeho hliadka skončila až na predposlednom mieste, spokojný. „Sú mladí a chýbajú im skúsenosti z takýchto medzinárodných súťaží, ako majú najmä Česi a domáci Žilinčania. Moji chlapci im stačili pri presunoch, no strácali hlavne v technických disciplínach. Verím, že v budúcnosti dopadnú lepšie,“ poznamenal. V priebehu súťaže ešte odstúpili hliadky leteckej záchrannej služby i nitrianskeho policajného pohotovostného útvaru.

MAPA KLAMALA

Hlavný rozhodca súťaže podplukovník Tomáš Sikora skonštatoval, že tohtoročná súťaž viedla náročným horským terénom. „Jeho zdolávanie odobralo súťažiacim veľa síl. To družstvo, ktoré si nesprávne rozložilo sily a prepáľilo začiatok, nakoniec neuspelo. Niektorým chýbali potrebné horolezecké zručnosti a skúsenosti, čo ich stálo trestné body a časovú stratu, ale snaha úspešne zvládnuť všetky prekážky nechýbala nikomu. Mnohých trochu oklamala záverečná horská časovka, ktorá na mape vyzerala celkom nevinné. Opak bol však pravdou a niektorí súťažiaci došli do sedla doslova z posledných síl,“ hodnotí podplukovník Sikora súťaž.

Jej riaditeľ, veliteľ pozemných síl generálmajor Milan Maxim vyjadril spokojnosť, že príslušníci prieskumných jednotiek ôsmich armád mali možnosť lepšie sa navzájom poznať, vymeniť si skúsenosti z výcviku.

„Chceme túto súťaž v budúcnosti naďalej rozvíjať, aby sa stala miestom prezentácie toho najlepšieho, čo je v oblasti prieskumu a špeciálnych jednotiek u nás i v okolitých armádach,“ zdôraznil generál Maxim, ktorý mal po prechode žilinského Pluku špeciálneho určenia pod pozemné sily po prvý raz patronovať nad súťažou Antropoid. Jej význam pri odovzdávaní ocenení vyzdvihol aj zástupca náčelníka generálneho štábu generálmajor Peter Gajdos.

Jozef ŽIAK
Foto Mária PAŽICKÝ

Štátny tajomník MO SR Jaroslav Baška:

Akcieschopnosť, modernosť, morálka

● *Pán štátny tajomník, s akými hlavnými cieľmi ste prišli na Ministerstvo obrany SR?*

Je známe, že v minulom volebnom období som pôsobil ako poslanec Národnej rady SR a v júnových voľbách som bol opätovne zvolený do parlamentu za stranu Smer. Okrem toho som pôsobil aj ako starosta obce Dohňany pri Púchove. Tejto funkcie som sa ale 4. augusta vzdal, aby som sa mohol naplno venovať funkcii štátneho tajomníka na Ministerstve obrany SR.

V prvom rade je mojím cieľom to, aby som aj ja svojim dielom prispel k budovaniu a k plneniu úloh, ktoré sme sľúbili občanom pred voľbami, ktoré sú súčasťou programového vyhlásenia vlády a ktoré sú zadefinované v dlhodobom pláne rozvoja ozbrojených síl. V druhom rade chcem čo najúčinnejšie prispieť k tomu, aby spolupráca medzi civilnou zložkou ministerstva obrany a ozbrojenými silami bola čo najlepšia. Vieme z minulosti, že tie vzťahy neboli vždy také, aké by mali byť.

Ďalším cieľom je, aby sme finančné prostriedky z rozpočtovej kapitoly MO SR investovali a využívali čo najrozumnejšie a najefektívnejšie. Opäť by sa dalo hovoriť o tom, že v tejto oblasti neboli finančné prostriedky využité vždy tak, ako by mali. Hovoriť by sme mohli aj o podpore obranného priemyslu. Chceme jednotlivým spoločnostiam napomôcť pri politickom otváraní dverí v krajinách, na ktoré sa samozrejme nevzťahuje embargo. Máme záujem, aby mali väčšiu

šancu ponúknuť svoje produkty a schopnosti. Aj v tejto oblasti ale budeme dávať pozor na financie zo štátneho rozpočtu. Napríklad naše vojenské opravárenské podniky nemôžu čakať iba na zákazky z rezortu. Ich transformácia na akciové spoločnosti s tým, aby sa im viac uvoľnili ruky v civilnom sektore, je v poriadku.

● *Mohli by sme v našom rezorte vo vzťahu minister – štátny tajomník hovoriť o tom, že ste si do istej miery vyčlenili oblasti, ktorým sa bude jeden alebo druhý venovať?*

Takto by som to nedefinoval. Vo všetkých dôležitých sférach, ktoré sú na MO SR, sa snažíme prijať spoločné stanovisko s ktorým sa predstúpi pred verejnosť a následne sa realizuje. Všetky dôležité veci spoločne diskutujeme. Nazdávam sa, že v minulosti nebola vždy v tomto smere takáto situácia a aj preto

skutočnosť, že s pánom ministrom hľadáme spoločné východiská a prichádzame so spoločnými rozhodnutiami, považujem za významnú. Na druhej strane je ale samozrejmé, že odborne každý z nás môže mať bližšie k istej časti činnosti rezortu. Ja som sa napríklad predtým, ako som prišiel na ministerstvo obrany, venoval v strane informačným technológiám. Je preto prirodzené, že aj v rámci života ministerstva obrany budem mať blízko k informačno-komunikačným technológiám.

● *Máte skúsenosti z práce vo výrobnej sfére. Plánujete ich premietnuť aj do spomenutej podpory domácej zbrojárskej výroby?*

Treba povedať, že veľmi veľa vecí medzi sebou súvisí a ja by som chcel prispieť k tomu, aby aj v záujme podpory domáceho priemyslu bola konečne prijatá ofsetová legislatíva. Mám ambíciu podieľať sa na jej príprave, pretože viem, ako nám chýba a je zrejmé, ako v budúcnosti môže súvisieť s prípadnými nákupmi pre rezort obrany.

● *Ktoré ďalšie úlohy si kladiete v najbližšom období?*

Máme záujem čo najrýchlejšie sa zbaviť nadbytočnej techniky, ktorá nám v ozbrojených silách prináša akurát zvýšené prevádzkové náklady na uskladnenie, či stráženie. Takisto by sme chceli zaviesť systém projektového riadenia, ktoré na ministerstve obrany citeľne chýba. Momentálne sa overuje na troch projektoch a jeho zavádzanie by sme chceli urýchliť. Máme pred sebou aj otázku systémovo vyriešiť pôsobenie viacerých takzvaných podvesov – rozpočtových a príspevkových organizácií MO SR.

● *Čo si máme predstaviť pod pojmom projektové riadenie?*

Je to vlastne spôsob manažovania, keď riadi proces od zadefinovania určitých požiadaviek cez plánovanie, obstaranie, realizáciu až do konca životnosti projektu jeden projektový manažér, prípadne pri väčších projektoch sa na tom podieľa vyčlenený tím.

● *Kde vidíte riešenia všeobecne známych problémov v rámci novelizácie zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov?*

Som veľmi rád, že novela zákona bola daná na verejnú diskusiu a pripomienkovanie profesionálnym vojakom, ktorí sa k jej zneniu mohli konkrétne vyjadriť. Do polovice septembra nám prišlo viac ako 350 návrhov. Ohlas bol teda vysoký a vojaci našu iniciatívu

prispieť aj svojimi názormi kvitovali. Jedným z kľúčových momentov, ktorý by sme chceli novelizáciou vyriešiť, sú problémy s regrutáciou. Je to predovšetkým prostredníctvom zavedenia príspevku na ubytovanie aj pre profesionálov v kategórii mužstvo. Ďalšou oblasťou je cestovné a príspevok za vyvedenie do výcvikových priestorov. Myslím si, že ten profesionálny vojak, ktorý cvičí mimo posádku, je pritom mimo rodiny a zároveň má sťažené podmienky služby, by to mal mať istým spôsobom zohľadnené aj vo svojej mzde. Ak sa na druhej strane pozriem do minulosti, zdá sa mi, že odchodové podmienky boli do istej miery nadhodnotené. To sa spolu s rušením niektorých už spomenutých príspevkov podpísalo na tom, že nám odišlo viac ľudí, ako ozbrojené sily predpokladali. Týka sa to aj vekovo starších odborníkov, ktorí nám dnes v určitých oblastiach skutočne chýbajú. Citeľné je to najmä v hodnoteniach major a podplukovník. V rámci novely budeme riešiť aj to, aby sme v čo najširšej miere zamedzili odchodu profesionálov do civilu predtým, ako im skončí kontrakt. Na jednej strane je ponuka slúžiť za primeraných podmienok, na druhej istá personálna stabilita a možnosť spoľahnúť sa na to, že keď do ľudí niečo investujeme, títo za sebou nemôžu zatvoriť dvere, ako sa komu hodí. Systém skratka musí byť stabilný, vyvážený a z oboch strán korektný.

● *Pán štátny tajomník, mali ste šťastie alebo smolu byť vojakom základnej služby?*

V roku 1999 som nastúpil k vojenskému útvaru do Nitry. Bola to vlastne škola dôstojníkov v zálohe a odbornosťou sme boli logisti. V uniforme som bol iba päť mesiacov. Narodila sa nám dcérka, a tak ma prepustili do civilu ako desiatnika aspiranta. Spomienky mám ale dobré, preto moju základnú vojenskú službu nepovažujem za smolu. Stretol som sa s veľa ľuďmi, so skutočne rôznymi typmi a charaktermi, s ktorými som sa musel naučiť denne komunikovať a žiť. Z tejto strany to bolo veľmi poučné a bol to pre mňa prínos.

Na druhej strane, keď porovnáam tých pár mesiacov vtedajšej osobnej skúsenosti so súčasnosťou, je zrejmé, že ozbrojené sily urobili veľký krok dopredu. Napomohla tomu aj profesionalizácia a v tomto smere necítim žiadny vnútorný rozpor, či bolo treba ozbrojené sily profesionalizovať, alebo nie.

Úlohou však je, aby sme ich fungovanie a dopĺňanie vedeli nastaviť na skutočne profesionálne, akcieschopné, moderné, morálne silné a vnútorne stabilné útvary tvoriace kompaktný celok.

Text a foto **Pavol VITKO**

Deň ozbrojených síl

Minister obrany František Kašický, pozvaní hostia a hlavní predstavitelia rezortu si 22. septembra 2006 pripomenuli Deň Ozbrojených síl SR položením vencov k Pamätníku zmierenia v areáli MO SR. Následne minister obrany vložil prst zeme uloženú v urne a odobratú z vrchu Borsó, kde zahynuli naši vojaci vracajúci sa z misie KFOR, do mramorovej schránky v areáli Pamätníka zmierenia. Prste zeme z miest, kde zahynuli slovenskí vojaci, sa ukladajú v priestore pamätníka od jeho zrodu v polovici minulého desaťročia.

„V týchto septembrových dňoch si pripomíname pohnuté udalosti z rokov 1848 a 1849, ktoré sa natrvalo zapísali do histórie slovenského národa a bojov Slovákov o ich národné, sociálne a duchovné pozdvihnutie,“ povedal v príhovore minister Kašický. „Bol to najmä víťazný bojový úspech slovenských dobrovoľníkov v roku 1848 v Brezovej pod Bradlom a práve na počesť tohto bojového úspechu si každoročne pripomíname 22. september ako Deň Ozbrojených síl Slovenskej republiky,“ dodal minister.

SYMBOLIKA A KONTINUITA

Na oslavách sa na pôde rezortu zúčastnili predseda NR SR Pavol Paška, poslanci parlamentu a bývalí ministri obrany Juraj Liška a Martin Fedor, podpredseda vlády a minister vnútra Robert Kaliňák, zástupcovia vojenského diplomatického zboru, generalita ozbrojených síl, predstavitelia vojenských dôchodcov, ako aj ďalší exministri

obrans Ján Sitek a Pavol Kanis. „Je to tiež o symbolike, o kontinuite, vzťahoch, politickej kultúre a schopnosti akceptovať a počúvať názory,“ – týmito slovami František Kašický ocenil skutočnosť, že pozvanie na oslavy Dňa ozbrojených síl prijali aj jeho predchodcovia.

Séf rezortu obrany v príhovore pripomenul náročné úlohy, ktoré pred ozbrojené sily postavilo programové vyhlásenie vlády. Okrem iného sa po prvýkrát podľa jeho slov spustila celorezortná verejná diskusia k návrhu novely zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov.

Súčasťou osláv bolo aj udeľovanie vyznamenaní a medailí z úrovne ministra obrany a náčelníka generálneho štábu, menovanie do vysokých funkcií v rámci ozbrojených síl a promócia knihy Vojenská symbolika Slovenskej republiky.

SPOMIENKY A POROVNANIA

Čo Deň ozbrojených síl znamená napríklad pre generálporučíka v.v. Júliusa Humaja, ktorý v rezorte obrany prežil 35 rokov a v deväťdesiatych rokoch bol aj veliteľom armády? „Sú to spomienky, stovky epizód a desiatky priateľov. Som veľmi rád, že Dňu ozbrojených síl sa v rezorte aj v spoločnosti venuje čoraz väčšia vážnosť, pretože vojaci si zaslúžia, aby si ich vlast, ktorej slúžia, uctila aj takýmto spôsobom.“ Plukovník Jozef Ragan sa po misiách na Balkáne, vo východnom Timore a na Cypre pred pár týždňami vrátil z Iraku. Na generálnom štabe pracuje ako náčelník zdravotníckej podpory. Aký je jeho vzťah k sviatku vojakov? „Máme sa čím pochváliť, naša práca je vysoko cenená v zahraničí a ak si ju takto pripomíname aj doma, je

to morálne zadostučenie. Som rád, že tieto oslavy prechádzajú od niekedy trochu rozpačitej podoby ku skutočne dôstojnému rámcu. A ako si pripomínajú vojakov v zahraničí? V priebehu slávnostnej recepcie na ministerstve obrany nám odpovedal vojenský prídelenc Ukrajiny generálmajor Jurij Radkovec: „U nás je Deň ozbrojených síl štátnym sviatkom. Naša krajina armádu vníma aj ako garanta štátnosti a ústavnosti, preto sa teší mimoriadnej vážnosti. Tento rok 6. decembra budeme zároveň oslavovať 15. výročie vzniku našich ozbrojených síl a našim sviatkom bude žiť celá Ukrajina.“

A čo Američania? Hovorí prídelenc obrany pplk. John R. Wallace: „V júni máme Deň ozbrojených síl, kedy na verejnosti vo väčšej miere vystupujú vojenské hudby, na vojenských základniach bývajú dni otvorených dverí, najvyšší ústavní predstavitelia zasielajú vojskám pozdravné listy, prípadne navštívia niektorú základňu a podobne. No v jednotlivých druhoch vojsk máme aj svoje vlastné sviatky, ktoré ako vojaci prežívame ešte intenzívnejšie. Napríklad námorná pechota je povestná svojimi piesňami. My v pozemných silách oslavujeme okrem všetkého ostatného aj veľkou tortou, pretože náš sviatok vnímame ako narodeniny pozemných síl, ktoré vznikli v roku 1775.“

Na Slovensku sa okrem slávnosti na ministerstve obrany uskutočnili oslavy Dňa ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši. Najskôr to bolo 21. septembra kultúrno-prezentačné popoludnie v areáli Aquaparku a o deň na to bol Deň otvorených dverí spojený s rôznymi športovými a kultúrnymi podujatiami v areáli vojenských akadémií. A ešte niečo. Podakovanie si skutočne zaslúži Slovenský rozhlas. Vďaka nadštandardnej spolupráci a aj manažérsko-redaktorskému nasadeniu nášho kolegu, vojenského novinára Miroslava Minára, poslucháči mali možnosť počúvať relácie od Dobrého rána až po Nočné dialógy tematicky zamerané na vojakov.

Ivana JANÍKOVÁ-STAVROVSKÁ, Pavol VITKO,
Foto Pavol VITKO

Uznanie za Afganistan, zmeny vo financovaní

Na dvojkoľom neformálnom rokovaní ministrov obrany členských štátov NATO, ktoré sa konalo 28. a 29. septembra v slovinskom Portoroži, boli hlavnými témami rozhovorov situácia v Afganistane a transformácia aliance.

Minister obrany SR František Kašický spojencom vo svojom vystúpení potvrdil kontinuitu zahraničnej a bezpečnostnej politiky SR, ako aj pokračovanie nášho aktívneho prístupu a zodpovednosti v rámci členstva v NATO. V súvislosti s Afganistanom informoval partnerov o svojej septembrovej návšteve tejto krajiny, kde bol aj s predsedom vlády SR. Potvrdil, že naša republika bude v misii ISAF pokračovať. Jeho slová o plánovanom posilnení nášho príspevku v misii Afganistane boli partnermi vysoko ocenené. Slovensko je pritom jednou z prvých krajín, ktoré takýto zámer oznámili. Minister povedal, že slovenská vláda preskúma možnosť presunu slovenskej jednotky na plnenie odmiňovacích a stavebných úloh do juhoafganského Kandaháru, kde sa presúva ťažisko činnosti operácie NATO. F. Kašický tiež informoval o záujme Slovenska posilniť účasť v Afganistane v rámci provinčných rekonštrukčných tímov. V tomto smere sa začala diskusia s Maďarskou republikou, pričom je predpoklad, že naši vojaci by v tíme pôsobili pod velením maďarskej jednotky a spočiatku by pracovali na

štáboch. F. Kašický tiež pripomenul pripravenosť Slovenska poskytnúť afganskej vláde ďalšiu materiálnu pomoc.

Tieto slová boli pre predstaviteľov aliance dôležité aj preto, lebo jednotky pod velením NATO, ktoré nie tak dávno kontrolovali v podstate len hlavné mesto a niektoré blízke enklávy, preberá od Američanov postupne kontrolu nad celou krajinou. Minister obrany USA Donald Rumsfeld na tlačovej konferencii pritom viackrát silne zdôraznil, ako je mimoriadne dôležité zabezpečiť v Afganistane postupnú normalizáciu situácie a v tomto záujme podporiť domácu vládu. Mimochodom, Američania posilnia svoju účasť v Afganistane o 12-tisíc vojakov. V rovnakom duchu sa pred novinármi vyjadroval generálny tajomník NATO Jaap de Hoop Scheffer, ktorý o misii ISAF hovoril ako o najťažšej operácii aliance, ktorej úlohy je však v súčinnosti partnerských štátov a domácej politickej reprezentácie nevyhnutné splniť.

V nasledujúci deň ministri rokovali o transformačných aspektoch aliance. „Vitame iniciatívu, aby jednotky rýchlejšie reagovali NATO (NRF) boli pri svojom nasadení financované zo spoločných zdrojov aliance,“ povedal minister Kašický. V tomto prípade ide totiž o to, že niektoré štáty môžu mať k dispozícii skôr finančné zdroje, ako jednotky pripravené na vyslanie. V iných krajinách tomu môže byť naopak. Majú vycvičených

vojakov schopných okamžitého nasadenia, ale chýbajú im financie na ich transport a celú súvisiacu logistiku. Spoločným financovaním jednotiek NRF by sa tieto aktuálne nepomery mohli vyvažovať a situácie by sa dali veľmi pružne riešiť.

Aliancia sa v súčasnosti zaoberá aj možnosťami takzvaného sústredeného plánovaného úsilia (CTA). Pointa má spočívať v tom, aby vojenský plánovač v oveľa väčšej miere zakomponoval do plánovania operácií aj spoluprácu s nevojenskými subjektmi. Začínajúc s organizáciami zastrešenými OSN, Červeným krížom a ďalšími humanitárnymi združeniami, občianskymi organizáciami tretieho sektora či inými medzinárodnými a národnými spoločenstvami. Vráťane tých z krajiny, kde vojenská operácia prebieha. V plánovaní má byť viac špecifikovaná aj spolupráca s priemyslom a aspekty ekonomického vývoja. Celý tento systém má mať v sebe zakomponované skúsenosti NATO získané v rámci vojenských operácií v minulých rokoch.

Ďalším posun filozofie od financovania operácií len prostredníctvom autonómnych vojenských príspevkov jednotlivých krajín k spoločnému majetku znamená uvažovaný nákup niekoľkých strategických dopravných lietadiel C17. Tie by boli spoločným majetkom aliance a uvedená doprava by sa nemusela riešiť rozličnými objednávkami, napríklad aj z mimoalijancných zdrojov. Dá sa pritom povedať, že by to ale nebol celkom prvý podobný prípad, pretože NATO už vlastní lietadlá prieskumu a velenia AWACS.

Neformálne rokovanie ministrov obrany aliance bolo ich posledným pracovným stretnutím pred summitom NATO, ktorý sa uskutoční 27. až 29. novembra v Rige. Jeho hlavnými bodmi bude riešenie situácií v Afganistane a Kosove, otázka síl rýchlejšie reakcie a ďalší proces transformácie NATO.

Pavol VITKO
Foto a fotoservis NATO

Bohatší o laboratórium

Na Základni logistickej podpory radiačnej chemickej a biologickej ochrany (ZLP RCHBO) v Zemianskych Kostolnoch 20. septembra štátny tajomník MO SR Jaroslav Baška spolu so zástupcom veliteľa Síl výcviku a podpory brigád-nym generálom Miroslavom Kocianom a veliteľom základne podplukovníkom Danielom Brezoňákom slávnostne otvorili činnosť nového referenčného chemického laboratória. S čím všetkým to súvisí?

„V laboratóriu budeme môcť na základe najmo-dernejších metód identifikovať a testovať nebezpečné chemické, toxické a radiačné látky. V tejto oblasti

zároveň budeme poskytovať servis aj policajnému a hasičskému zboru, súčastiam ministerstva hospodárstva aj ostatným orgánom štátu,“ konštatuje pplk. Daniel Brezoňák.

PRE NÁS AJ PRE INÝCH

Pplk. Brezoňák dodáva dôležitú vec: „Laboratórium bude zároveň ako súčasť výcvikového a testovacieho centra slúžiť aj na výcvik expertov NATO v oblasti RCHBO v zmysle Cieľov síl 04, ktoré sa Slovenská republika zaviazala plniť ako členská krajina aliance.“ Na otázku, koľko nás to stálo, odpovedá, že táto dôležitá investícia je v hodnote 82 miliónov.

Bolo symbolické, že na otvorení laboratória sa zúčastnilo aj 50 frekventantov druhého ročníka medzinárodného workshopu špecialistov pôsobiacich v tejto oblasti. Jedenásť expertov pricestovalo zo zahraničia. „Som milo prekvapený, ako Slováci rekonštruujú a modernizujú svoje ozbrojené sily,“ povedal nám prvé dojmy podplukovník Christopher L. Corry z Kanady. „Ešte počas federálnej armády sme ochrane pred chemickými, biologickými a radiačnými látkami venovali veľkú pozornosť a aj toto laboratórium je dôkazom, že ste neusnuli na vavrínoch,“ dodal ďalší účastník workshopu plukovník Lubomír Kubart z Českej republiky, ktorý je náčelníkom odboru výcviku a vzdelávania Centra ochrany proti

„Kedysi sa analýzy v Kostolnoch robili klasickými analytickými metódami, akými sú odmerná, vážková alebo komplexometrická. Dnes je referenčné chemické laboratórium vybavené modernými zariadeniami na báze hmotnostnej plynovej, infračervenej, alebo kvapalinovej chromatografie pre analýzu toxických chemických látok, ako aj alfa, beta a gama spektrometrom pre analýzu rádioaktívneho materiálu. Samozrejmosťou je aj zariadenie na analýzu biologického materiálu. Uvedené zariadenia spĺňajú požiadavky medzinárodných noriem,“ – odborné porovnal brig. gen. Miroslav Kocian.

Nás tiež zaujímalo, či je základňa schopná v dostatočnej kvalite dopĺňať aj špecializovaný personál. Hovorí veliteľ pplk. D. Brezoňák: „Je pravda, že z našej základne dosť vojakov aj civilov v posledných rokoch odišlo. Početné stavy, teda necelú desiatku vojakov a približne stovku občianskych zamestnancov, sa nám ale dopĺňať darí. Je to aj vďaka tomu, že v okolí je rozvinutý chemický priemysel a dobre spolupracujeme so vzdelávacími inštitúciami. Začínajúc nováčkou chemickou priemyslovkou cez Žilinskú univerzitu až po Katolícku univerzitu v Ružomberku, kde je prorektorom nestor slovenských vojenských chemikov a priamy účastník vojny v Zálive v roku 1991, plukovník v zálohe Ján Kurucz.“

Pplk. Brezoňák však dodáva, že vychovať špecialistu v danej oblasti nie je záležitosť z večera do rána. Dostať ho len na úroveň chemického laboranta - to chce dva až tri roky. Verí preto, že stabilizácia v rezorte obrany napomôže aj stabilizovaniu jeho tímu. Podčiarkuje pritom, že základňa už okrem opísaných laboratórnych prác a výcviku zabezpečuje aj

kalibrovanie prístrojov, opravy technických zariadení a takisto si vyrába potrebné látky, respektíve zabezpečuje ich nákup.

Zo zabezpečovaných úloh ešte raz treba spomenúť cvičenia pre prvý zásah v kontaminovanom prostredí s využitím reálnych chemických látok, ktoré tu absolvujú naši vojaci a príslušníci iných štátnych orgánov, vojaci NATO či odborníci z Organizácie pre zákaz chemických zbraní. Pplk. Brezoňák, ktorý má skúsenosti zo spolupráce so zahraničím aj z dvoch nasadení v misii, hovorí: „Mali sme tu napríklad kurz laboratórnych zručností a kurz základných spôsobilostí pre vojakov z východnej Európy či z Ázie. V týchto prípadoch išlo o inšpektorov práve z Organizácie pre zákaz chemických zbraní. V novembri sa uskutoční výcvik vojakov zo Slovinska, ktorí sú zaradení v silách deklarovaných pre NATO (NRF-8). Záujem už prejavili Rakúšania, Maďari či Poliaci...“

„Myslím si, že nášmu druhu vojska je, našťastie, venovaný relatívne dostatočný priestor na rozvoj a verím, že tomu bude tak aj naďalej,“ konštatuje major Oliver Toderiška, jeden z našich najskúsenejších vojakov v tejto oblasti, ktorý absolvoval na začiatku operácie Iracká sloboda nasadenie v Kuvajte a ktorý dnes pôsobí v Centre riadenia operácií generálneho štábu.

A ešte niečo. Špecialisti zo Zemianskych Kostolien spolupracujú tiež so slovenským obranným priemyslom. Štátny tajomník Jaroslav Baška sa tu zoznámil s obrneným vozidlom Aligator špeciálne upraveným pre chemické prieskumné jednotky a s diaľkovým detektorom chemických bojových látok. Obom projektom vyjadril svoju podporu.

Text a foto **Pavol VITKO**

zbraňami hromadného ničenia vo Vyškove. Aj on sa teší na spoluprácu s Kostolnami. Tú už majú s vojakmi naši policajti: „Viackrát sme požiadali vojenské pracoviská pri identifikovaní či rozboroch nebezpečného materiálu o pomoc a naozaj môžeme povedať, že nám vyšli maximálne v ústrety,“ povedala nám špecialistka z Justičnej a kriminálnej polície, ktorá síce nechcela byť menovaná, ale na ktorej margo možno povedať, že krásne policajtky bývajú nielen v amerických filmoch.

MODERNIZÁCIA A PERSONÁL

„Prvé práce na výstavbe našej základne sa začali v roku 1936, kedy na jej sprevádzkovaní pracovalo až 1500 ľudí. Bola stavaná už v tieni druhej svetovej vojny a vtedajšie Československo požiadalo o pomoc pri jej budovaní aj Američanov. Tí sem prišli dodať napríklad technológiu na výrobu chlóróvého vápna,“ načrel do histórie Rudolf Fiamčík z pracoviska plánovania a analýz kostolianskej základne.

ALIGATOR 4 x 4 PK RCHBO

Počas slávnostného otvorenia moderného stacionárneho referenčného laboratória na teritóriu Základne logistickej podpory radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (ZLP RCHBO) Čereňany dňa 20. septembra 2006 prítomným vo Výcvikovom a tréningovom centre RCHBO okrem množstva techniky a technológií zavedenej do výzbroje Ozbrojených síl Slovenskej republiky predstavili aj niekoľko nových typov techniky a prostriedkov, ktoré na svoje zavedenie do výzbroje zatiaľ len čakajú. Spomedzi všetkých odprezentovaných výrobkov a systémov väčšinu zúčastnených odborníkov aj hostí najviac zaujal nový mobilný prieskumný komplet radiačnej, chemickej a biologickej ochrany Aligator 4 x 4 PK RCHBO. Tento špecializovaný prostriedok na báze najnovšieho ľahkého opancierovaného kolesového vozidla Aligator 4 x 4, vyvinutého a sériovo vyrábaného na Slovensku, už na budúci rok nahradí vo výzbroji našich ozbrojených síl staršie typy techniky chemických jednotiek, ktoré už nevyhovujú súčasným požiadavkám.

Vývoj projektu ľahkého opancierovaného vozidla Aligator 4 x 4 vo variante pojazdného veliteľského stanovišťa začala iniciatívne spoločnosť Trasmisie ešte v roku 1993. V polovici roku 1995 bol ďalší

vývoj vozidla Aligator schválený ako projekt štátnej objednávky. Na riešenie úlohy v roku 1995 vyčlenilo MH SR prostriedky zo svojej kapitoly. Z titulu nedostatku finančných prostriedkov na riešenie úlohy v roku 1996 k spoločnostiam ZTS TEES a Trasmisie pristúpila spoločnosť Kerametal, ktorá významne prispela k úspešnému pokračovaniu projektu. Prvých osem kusov vozidla pre Ozbrojené sily Slovenskej republiky vyrobil pôvodný výrobca ZTS TEES, ktorý v tom čase zmenil svoj názov na DMD Mobiltec. Po zániku pôvodného výrobcu vlastníci licenčnej dokumentácie uzavreli v decembri 2003 zmluvu na výrobu ľahkého opancierovaného vozidla Aligator 4 x 4 a jeho špecializovaných variantov s novým výrobcom – vojenským opravárenským podnikom VOP 027 Trenčín. Ozbrojené sily Slovenskej republiky naplánovali na obdobie rokov 2004 – 2010 zaobstaranie celkovo 103 kusov vozidiel konštrukčného radu Aligator 4 x 4 v širokej škále rozličných verzií. Realizačná zmluva na dodanie prvých 20 vozidiel bola podpísaná v roku 2004. Súčasne začal proces vývoja prvých špecializovaných variantov na základe požiadaviek jednotlivých zložiek ozbrojených síl. Sem patrí vozidlo predsunutého leteckého navigačného Aligator 4 x 4 PLN, vozidlo delostreleckého prieskumu Aligator 4 x 4 DPP a prieskumný komplet radiačnej, chemickej

a biologickej ochrany Aligator 4 x 4 PK RCHBO. Prvú výrobnú sériu 20 kusov opancierovaných vozidiel Aligator 4 x 4 predstaviteľom Ozbrojených síl Slovenskej republiky slávnostne odovzdal aktuálny výrobca na konci minulého kalendárneho roku. Realizačné práce na špecializovaných variantoch ľahkého opancierovaného kolesového vozidla Aligator 4 x 4 úspešne pokračujú, v čase písania tohto článku sa k vojskovým skúškam vozidla predsunutého leteckého navigačného Aligator 4 x 4 PLN a mobilného delostreleckého prieskumného prostriedku Aligator 4 x 4 DPP pripojil aj už spomínaný mobilný prieskumný komplet radiačnej, chemickej a biologickej ochrany Aligator 4 x 4 PK RCHBO.

Prieskumný komplet RCHBO nainštalovaný vo vozidle Aligator 4 x 4 rieši včasnú identifikáciu a výstrahu vojsk v rámci ochrany pred účinkami zbraní hromadného ničenia. Vozidlo vďaka svojej zvýšenej priechodnosti, dostatočnej rýchlosti na vozovke aj v teréne a taktiež po krátkej príprave aj schopnosti plávania umožňuje plniť úlohy radiačného, chemického a biologického prieskumu a odberu vzoriek spojenými s presunmi prakticky v akejkoľvek teréne. Vozidlo Aligator 4 x 4 RCHBO je vybavené skutočne širokou škálou vybavenia umožňujúceho efektívne plnenie zverených úloh. Sem patrí zabudovaný detektor gama žiarenia BNS-

98, ručný detektor gama žiarenia IH-95, unikátny laserový diaľkový detektor chemických látok DD-CWA-A, ktorý je vyvinutý a vyrobený na Slovensku, detektor TCHL a NCHL typu GID-3 a analyzátor TCHL a NCHL typu Gasmet 9000 Mil, zabudovaný detektor biologických látok MAB a taktiež aj ručný detektor biologických látok Razor, chemický preukazník CHP-71 a súpravu pre ručný odber vzoriek Sopkov-A. Laserový pozemný mobilný diaľkový detektor chemických bojových látok DD-CWA-A vyvinul Vojenský technický ústav Liptovský Mikuláš a zariadenie umožňuje zistenie a identifikovanie väčšiny známych chemických bojových látok na vzdialenosť až 5000 m podľa atmosférických podmienok. Detektor DD-CWA-A má pri rozmeroch 620 mm x 258 mm x 318 mm celkovú hmotnosť len 43 kg. Vozidlo je vybavené zariadením na odber sedimentov TCHL a NCHL z povrchu terénu a taktiež diaľkovo ovládaným manipulátorom na odber vzoriek, ktorý je unikátnym, akým sa nemôžu pochváliť ani podstatne známejšie konštrukcie chemických prieskumných

vozidiel vo svete. Súčasťou vybavenia prieskumného kompletu je aj meteorologická sonda so vztyčovacím stožiarom a zariadenie slúžiace na odber aerosolov, plynov a pár z ovzdušia. Získané vzorky sa prepravujú na dôslednú analýzu v chladničke a v špeciálnej schránke uchytenej na boku vozidla. Prieskumný komplet taktiež disponuje špeciálnym vytyčovacím zariadením na označenie zamorených priestorov. Veliteľ prieskumného kompletu má k dispozícii riadiaci počítač. Vo výbave vozidla sú aj vrhače zadymovacích granátov a záložná sada dymových granátov.

Technické i programové vybavenie umožňuje prieskumnému kompletu pracovať v pozícii vozidla veliteľa čaty aj vozidla veliteľa družstva. Komplet umožňuje riešiť úlohy automatizovaného zberu, triedenie, spracovanie a odosielanie zistených a zmeraných informácií. Operátori môžu s pomocou vybavenia kompletu v automatizovanom móde merať, získavať merané veličiny zo zdrojov prvotnej informácie, z výnosných systémov, od predsunutých pozorovateľov, vkladanie parametrov z ručných

meracích prístrojov a zariadení, spracovanie a prípravu správ na ich odoslanie. Spojovacie prostriedky vozidla umožňujú spojenie s predsunutým pozorovateľom, spojenie v rámci lokálnej rádiovéj siete veliteľa čaty a taktiež je zabezpečený automatizovaný obojsmerný rádiový prenos údajov v pásme VKV medzi veliteľom čaty a nadriadeným stupňom velenia.

Posádku prieskumného kompletu tvoria traja vojaci – veliteľ, operátor a vodič. Vozidlo a jeho posádka môžu byť nasadené počas doby 24 hodín, s podmienkou zabezpečenia prežitia posádky v núdzovom režime po dobu ďalších 24 hodín. Konštrukcia vozidla Aligator 4 x 4 umožňuje jeho dekontaminovanie vojskovými prostriedkami a prostriedkami dekontaminačných jednotiek. Vozidlo poskytuje posádke základnú balistickú ochranu pred účinkami streľby z ručných zbraní, účinkami črepín z ručných granátov a účinkami zbraní hromadného ničenia. Jazdný dosah vozidla do 600 km.

Text a foto Miroslav GYÚRÖSI

Eurofighter letia na juh

Juhoafrická spoločnosť Aerosud uzavrela dohodu s BAE Systems a bude vyrábať diely stíhačiek Eurofighter Typhoon. V priebehu šesť a pol roka má vyrobiť 3500 súčiastok a podzostáv. Samotné stíhačky sa budú naďalej kompletizovať v Anglicku.

Lietadlá by mali používať Veľká Británia, Nemecko, Španielsko a Taliansko. Najnovšie sa k nim pridala Saudská Arábia. Ropné kráľovstvo už v júli objednalo v USA a v Európe zbrane za 20 miliárd dolárov. Nákupná horúčka však pokračuje. Šejkovia teraz dotiahli s BAE Systems predaj stíhačiek Eurofighter. Za viac ako 6 miliárd libier získa saudské letectvo 72 strojov. Pôvodne sa spomínal nižší počet. Saudská Arábia chce novými lietadlami nahradiť stíhacie verzie strojov Tornado, F-5 a F-15C/D. Stíhacie-bombardovacie verzie Tornado a F-15E vo výzbroji zostanú.

Tisícky mínohľadačiek pre amerických vojakov

USA za posledných 10 rokov vynaložili miliardu dolárov na odstraňovanie mín. Preto ani veľmi neprekvapila objednávka na 17 000 nových mínohľadačiek AN/PSS-14. Firma CyTerra ich vyrobí v priebehu desiatich rokov. Budú stáť 300 miliónov dolárov. Súčasťou kontraktu sú aj výcvikové súpravy. Americká armáda a námorná pechota v súčasnosti používa približne 2000 kusov AN/PSS-14. Zariadenie kombinuje výkonný detektor kovov s radarom prenikajúcim pod zem. Spolu s počítačovým vybavením má prístroj vysokú mieru úspešnosti (viac ako 95 %) pri odhaľovaní mín, a to aj takých, ktoré neobsahujú kovové časti. Podarilo sa tiež výrazne znížiť mieru planých poplachov. Prístroj váži necelé štyri kilogramy, používa štandardné batérie a môže ho obsluhovať jeden vojak.

Nový výstrojný systém

Americká armáda udelila dvom firmám kontrakty za takmer 400 miliónov dolárov na výrobu modulárnych výstrojných systémov MOLLE (Modular Lightweight Load Carrying Equipment). Systém tvorí vesta a batoh, ktorý sa dá rýchlo zložiť z chrbta. Na tieto základné prvky sa dá pridať dodatočné vybavenie. Napríklad na vestu existujú rôzne typy odnímateľných vreciek, podľa toho, či jej nositeľ je vyzbrojený pištoľou, automatickou puškou, guľometom či granátometom. Konfiguráciu výstroja možno prispôsobiť podľa individuálnych potrieb a typu misie. Po zavedení systému ho modifikovali podľa reakcií vojakov v poli. Výrobu najnovšej objednávky by mali dokončiť do roku 2010.

Dvojstranu pripravil **Miroslav BARIČ**
Foto **RAF, USMC, US Army**

Rozdávajú mínoľovky

Námorníctvo USA vyraduje zo služby 12 mínoľoviek triedy Osprey. Lode vstúpili do služby v 90. rokoch minulého storočia. Teraz ich ponúkajú zadarmo Litve a za veľmi nízku sumu Taiwanu a Turecku.

Mínoľovky sú dlhé 57 metrov a majú výtlak 893 ton. Posádku tvorí 51 námorníkov. Plavidlá nesú sonar na hľadanie mín a zariadenie na ich ničenie. V americkom námorníctve ich majú nahradiť lode typu LCS s modulom na boj proti minám. Tie však budú dostupné až o niekoľko rokov. Dovtedy bude mať americké námorníctvo iba mínoľovky triedy Avenger s výtlakom 1400 ton. Preto kritici spochybňujú predčasné vyradenie Ospreyov. Typ LCS je navyše trikrát väčší a nedostane sa do plytších vôd.

MV-22 pre námornú pechotu

Firmy Bell a Boeing dostali 200 miliónov dolárov na výrobu troch sériových lietadiel MV-22B. Stroje by mali dokončiť v decembri 2009 a sú určené pre americkú námornú pechotu. Sériovú výrobu schválili v lete minulého roku. Do roku 2012 by mala dávať 48 kusov ročne. V-22 Osprey s preklopnými motormi vyvíjajú dlhé roky. Stroj dokáže štartovať kolmo ako vrtuľník, potom preklopí motory s rotormi na koncoch krídel a letí ako lietadlo. Program poznačilo viacero nehôd predsériových strojov. Najnovšie musel MV-22 pre nepravdivý chod motorov neplánovane pristáť na Islande cestou na leteckú výstavu v britskom Farnborough pre nepravdivý chod motorov.

Bezpilotné F-35

Firma Lockheed-Martin sa snaží uspieť na trhu bezpilotných prostriedkov, a preto na ne dáva tretinu peňazí vyhradených na vývoj. Medzi návrhmi je aj nepilotovaná verzia stroja F-35. Ide o súkromnú iniciatívu spoločnosti a nie o vládnú objednávku. Verzia F-35U by ušetrila na váhe (nemala by kokpit) a neniesla by drahý radar. Aj napriek tomu by stála približne rovnako ako pilotované verzie. Výhodou by bola možnosť niesť viac výzbroje (až do desať ton). Stroj by tiež mohol vykonávať prudšie manévry, ako dokáže zniesť telo pilota. Vývoj uľahčuje fakt, že ovládacie prvky sú elektronické. Aj pilotované verzie nesú rozsiahly letový softvér.

Krátko

Veľká Británia kupuje 30 amerických robotov PackBot EOD, ktoré slúžia na zneškodňovanie náloží. Jeden kus stojí približne 50-tisíc dolárov. Váži necelých 25 kg a nesie robotické rameno a kamery. Pri podozrivej náloži môže nechať výbušninu s diaľkovým odpáľovaním, ktorá ju zničí. Robot má veľmi jednoduché ovládanie.

Austrálska vláda predbežne schválila projekt viacúčelového bezpilotného prostriedku. Na vývoj vyčlenili 1 až 1,5 miliardy austrálskych dolárov. Zároveň Austráľania začnú rokovať s USA o možnom spoločnom vývoji. Rozhodnutie sa očakáva do konca budúceho roku. Kľúčovým faktorom bude účasť austrálskych firiem. Zavedenie bezpilotných prostriedkov zníži operačné zaťaženie námorných hliadkových lietadiel AP-3C Orion. Tie by mali vyradiť zo služby v rokoch 2015 až 2018.

Austrálske námorníctvo robí konkurz na torpédoborce protivzdušnej obrany so systémom AEGIS. Víťazný projekt vyberú na budúci rok. V hre je šesť miliárd austrálskych dolárov za tri plavidlá, ktoré by mali postaviť v rokoch 2013 až 2017. Dodávateľia sú už jasní – lode postaví firma ASC a bojové systémy dodá Raytheon Australia. Firmy Navantia a Gibbs & Cox súťažia o to, ktorá dodá projekt.

Americká firma FLIR Systems získala kontrakt za 34,9 milióna dolárov na zameriavače ETS pre laserový značkovací systém AN/PEQ-1 SOFLAM. Systém používajú špeciálne jednotky na označovanie cieľov pre laserom navádzané zbrane. ETS zvyšuje presnosť, pretože umožňuje operátorovi súčasne zameriavať cieľ a sledovať laserový bod. Objednané zameriavače by mali dodať do augusta 2011.

Švédska zbrojovka Saab Group s platnosťou od októbra prestáva dodávať zbrane do Venezuely. Robí tak na nátlak USA. Americká námorná pechota je totiž významným odberateľom protitankových rakiet od Saabu a firma nechce prísť o tohto zákazníka. V minulosti dodala do Venezuely protitankové a protiletadlové prenosné rakety za 150 miliónov dolárov. Hoci v súčasnosti nemala žiadne kontrakty, je pravdepodobné, že Venezuela bude čoskoro potrebovať modernejšiu náhradu. Saab ju však predbehol a obchody vopred vylúčil.

Americká námorná pechota obnovila program H-1 helicopter, ktorého cieľom je modernizovať 100 transportných vrtuľníkov UH-1N Huey a 180 bojových strojov AH-1W Super Cobra. Zároveň sa pomalým tempom začne sériová výroba verzie UH-1Y. Tá by mala byť pripravená do septembra 2008, bojové vrtuľníky AH-1Z Viper posunuli až na rok 2011.

Výrobu ťažkých transportných lietadiel Boeing C-17 sa pravdepodobne nepodarí udržať dlhšie, ako do roku 2008. Nedávno síce Británia objednala piaty stroj a ďalšie kupujú Kanada a Austrália, to však pravdepodobne nebude stačiť. Po roku 2008 už nebude finančne únosné udržiavať výrobnú linku. Ak sa potom americké letectvo rozhodne, že bude potrebovať ďalšie C-17, bude to preň drahšie.

„Vzdušný špión“ U-2

Hoci prieskumné lietadlo Lockheed U-2 vlani „oslávilo“ päťdesiatiny, nepatrí ani v ére špiónážnych satelitov do šrotu. Oproti nim je totiž stále operatívnejšie a lacnejšie. Všetko sa to začalo kontraktom, ktorý 9. decembra 1954 podpísali predstavitelia CIA, US Air Force a firmy Lockheed. Podľa neho mala CIA v skutočne krutom termine dostať 20 strojov. Prvý v júni 1955, posledný v novembri 1956.

Práce sa začali v januári 1955 a prvý prototyp bol hotový 15. júna. Projekt za 35 miliónov dolárov pomenovali šifrou Aquatone a výškovým strojom dali označenie U-2 (Utility). Kvôli hlbokému utajeniu sa skúšobné lety robili na základni Groom Lake stratenej v nevadskej púšti. Pri prvom štarte U-2 dosiahol výšku 2400 metrov, no pre zlé počasie museli let prerušiť. V októbri 1955 však už piloti dobyli plánovaných 20 000 metrov!

NAD ZSSR I ČÍNOU

Začiatkom roka 1956 prišli na britskú leteckú základňu Lakenheath prví piloti a technici CIA a v apríli sem dopravili aj prvý U-2A (na farebnej kresbe). Prvý let 20. júna sa však konal zo západonemeckého Wiesbadenu a smeroval nad východné Nemecko a Poľsko. Už 4. júla 1955, na americký Deň nezávislosti, sa uskutočnil prvý let nad bývalý ZSSR.

Potom sa už tam lietalo na upravených strojoch U-2B pomerne často až do letu Garryho Powersa. „Vzdušní špióni“ sa zaujímali najmä o sovietske balistické rakety a jadrový program.

Pozornosti U-2 sa nevyhli ani ďalšie štáty vtedajšieho komunistického bloku a 13. januára 1962 prišla na rad aj Čína. Nad touto krajinou lietali až do roku 1974, ale keď sa Číňanom podarilo štyri U-2 zostreliť, stiahla CIA lety už iba nad čínske pobrežie. Z výšky 20 kilometrov mali i tak veľmi dobrý výhľad. Čínska vláda vraj už v júli 1962 rozhlasom ponúka odmenu 280 000 US dolárov pilotovi, ktorý by s U-2 pristál na čínskom letisku. Nenašiel sa žiadny.

Počas karibskej krízy U-2 monitorovali Kubu a odhalili sovietske rakety R-12 (v kóde NATO SS-4), ktoré tam dal doviezť Chruščov. Po predložení dôkazov v OSN ich musel stiahnuť späť. Straty však mali aj Američania. Pri lete 27. októbra 1962 bol raketou zostrelený mjr. Anderson a zahynul. Najslávnejším pilotom U-2 sa však stal iný americký pilot, ktorý prežil.

NAJSLÁVNEJŠÍ ZOSTRELENÝ

Sovietska protivzdušná obrana utrpela 9. apríla 1960 fiasko. Pilot Ericson sa so svojím U-2 celé hodiny „promenádoval“ nad ZSSR a sovietske stíhačky Mig-19 ho nedokázali zničiť. Preto, keď sa nad ZSSR 1. mája 1960 dostal U-2 Francisa Garryho Powersa, letiaci z pakistanského Pěšaváru do nórskeho Bodo, museli sa Sovieti

za každú cenu rehabilitovať. Nepomohlo ani, že z tureckej Adany vyštartoval ďalší U-2 s úlohou odpútať pozornosť sovietskej PVO.

Powers letiaci vo výške 20 kilometrov najskôr zazrel vo veľkej hĺbke pod sebou kondenzačné stopy motorov niekoľkých stíhačiek Mig-19. Z tých však strach nemal a pokračoval v misii. Pred Čeljabinskom mu ale prestal fungovať autopilot a v riedkej atmosfére sa mohol dostať do vývrtky. To najhoršie prišlo pri Sverdlovsku, kde sa ocitol v dosahu protiletadlových rakiet S-75. Sovieti bez ohľadu na svoje stíhačky odpálili 14 striel a jeden Mig aj zostrelili. Powersov U-2 netrafil, ale tlak explózií hlavíc zrejme poškodil krehkú konštrukciu stroja a ten padal! Vo výške 10 kilometrov sa Powers katapultoval. Prežil, ale dostal sa do zajatia.

Sovieti, samozrejme, zostrelenie vlastnej stíhačky nespomenuli, ale oslavovali svoje rakety. Ako skončil Powers, je známe. USA ho v roku 1962 vymenili za sovietského špióna Abela.

Žiada sa dodať, že v roku 1967 výrobu „vzdušných špiónov“ obnovili a nové výkonnejšie U-2R (na farebnej fotografii) a TR-1, ktorých vyrobili v dvoch sériách 49 kusov, ďalej modernizovali ešte v 90. rokoch. Pre úplnosť – lietadiel U-2 v modifikáciách A až G vyrobili 55.

PhDr. Ján DOLINAY

Kresba Rudolf TOMŠA

Foto archív

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE

U-2C: typ – jednomiestne prieskumné lietadlo; dĺžka – 15,16 m; rozpätie – 24,44 m; pohon – prúdová jednotka Pratt & Whitney J 57-P-31A s ťahom 57,8 kN; max. rýchlosť – 730 km/hod.; max. dostup 23 700 m, max. dolet – 7640 km; max. vzletová hmotnosť 10 870 kg.

U-2R: typ – jednomiestne prieskumné lietadlo; dĺžka – 19,13 m; rozpätie – 31,39 m; pohon – prúdová jednotka Pratt & Whitney J 75-P-13B s ťahom 77,1 kN; max. rýchlosť – 960 km/hod.; max. dostup 24 385 m, max. dolet – 10 060 km; max. vzletová hmotnosť 18 733 kg.

Všetky typy prieskumných lietadiel niesli rad senzorov a záznamových prístrojov, ako aj radar, lokalizátory a kamery s vysokým rozlíšením.

Razantný a nebojácny

Lyman Louis Lemnitzer patrí medzi najtajomnejších štvorhviezdičkových generálov americkej vojenskej histórie. „Vynikajúci stratég, plánovač a výkonný štábný dôstojník nemajúci porovnania“, tak ho hodnotilo spojenecké najvyššie velenie.

Napriek tomu málo zapísaný v historickom povedomí. Bol jedným z viacerých dôstojníkov a generálov armády USA, ktorých pôvod bol spojený s Nemeckom. A podobne ako jeho slávni spolupojovníci, D. Eisenhower a A. Gruenther, aj on sa dokázal „prebojovať“ do úzkej armádnej špičky. Avšak bez protekcie, čím sa nemohol pochváliť hoci kto z vtedajších amerických generálov. Radikálnym postojom výrazne prispel k eskalácii studenej vojny na prelome päťdesiatych a šesťdesiatych rokov a významnou mierou spolurozhodoval o udalostiach tohto hektického obdobia.

DELOSTRELEC

Narodil sa 29. augusta 1899 v Pensylvánii v mestečku Honesdale. V roku 1920 absolvoval Vojenskú akadémiu West Point, po ktorom bol ako dôstojník pridelený k pobrežnému delostrelectvu. Po vyštudovaní učilišťa pobrežného delostrelectva vo Fort Monroe sa stal veliteľom delostreleckej batérie, s ktorou postupne slúžil na severovýchodnom pobreží USA a na Filipínach. Začiatkom tridsiatych rokov zastával rad štábnych a veliteľských funkcií. Ako mimoriadne schopný delostrelecký dôstojník odovzdával svoje skúsenosti v rokoch 1926 – 1930, resp. v roku 1935 na vojenských akadémiách, kde bol inštruktorom taktiky a kde prednášal aj prírodnú a experimentálnu filozofiu. Svoje odborné znalosti si pritom stále prehľboval, v roku 1936 absolvoval najprv veliteľskú a štábnu akadémiu v Leavenworthe a v roku 1940 aj armádne vojenské kolégium. Následne krátko slúžil na veliteľstve 70. pobrežnej delostreleckej, resp. 38. pobrežnej delostreleckej protiletadlovej brigády, kde suploval funkciu náčelníka štábu.

GENERÁL V POZADÍ

Tak ako aj u mnohých iných dôstojníkov, aj pre Lemnitzeru predstavovala 2. svetová vojna zásadný zlom v jeho profesionálnej kariére. Hneď po vstupe USA do vojny bol v decembri 1941 povýšený na podplukovníka a povelaný na operačné oddelenie Generálneho štábu ako plánovaci a operačný dôstojník vrchného veliteľstva amerických pozemných síl. Svoju funkciu zastával natoľko úspešne a spoľahlivo, že ho v prvej polovici roka 1942 hneď dvakrát mimoriadne povýšili.

V júni 1942 bol už ako brigádny generál prevelený do Anglicka, kde prevzal velenie 34. pobrežnej delostreleckej protiletadlovej brigády a kde mal súčasne pôsobiť na vrchnom veliteľstve spojeneckých síl v Európe ako operačný dôstojník. Tak ako Gruenther aj on sa tu stal chránencom vrchného veliteľa amerických síl v Európe, generála D. Eisenhowera. Lemnitzer bol spoluautorom plánov invázií spojeneckých vojsk do severozápadnej Afriky v novembri 1942, resp. na Sicíliu a do Talianska v júli a septembri 1943, na ktorých sa ako zástupca náčelníka štábu 5. armády aj osobne zúčastnil. Po vylodení spojeneckých jednotiek na Apeninskom polostrove bol po prvýkrát poverený velením bojového útvaru. Postupne velil rôznym vojenským jednotkám, až to dotiahol na veliteľa armádneho zboru. V roku 1944 bol ustanovený náčelníkom štábu 15. skupiny armád v Taliansku a od novembra 1944 v hodnosti generálmajora aj náčelníkom štábu Spojeneckých vojsk v celej Stredozemnej oblasti. Profesionálna zdatnosť, precíznosť, spoľahlivosť a výkonnosť, to boli hlavné odborné vlastnosti Lymana Lemnitzeru, ktorými sa tu prezentoval a ktoré mu v kruhu najvyšších západných vojenských predstaviteľov vynesli renomé uznávaného стратега.

ŠTVORHVEZDIČKOVÝ GENERÁL

Po vojne bol od novembra 1945 do augusta 1947 členom spoločnej vyšetrovacej komisie Zboru náčelníkov štábov. Do októbra 1949 potom zastával post zástupcu náčelníka Národného vojenského kolégia a na ministerstve obrany aj krátko post riaditeľa zvláštny správy vojenskej pomoci členským štátom NATO. V súvislosti s vyostrovaním situácie na Kórejskom polostrove absolvoval ako 51-ročný parašutistický výcvik a po krátkom pôsobení u 11. výsadkovej divízie bol prevelený do Kórei. Velenie 7. pešej divízie tu však prevzal v čase, keď sa situácia stabilizovala a začali sa mierové rozhovory. Aj preto bol v auguste 1952 povelaný späť na štáb pozemných síl, aby prevzal v hodnosti generálporučíka post zástupcu náčelníka a súčasne šéfa oddelenia pre plánovanie a výskum. V marci 1955 bol už ako generál menovaný vrchným veliteľom amerických vojsk na Ďalekom východe a veliteľom vojsk OSN v Kórei. Povest razantného a nebojácneho veliteľa ho ale postupne „posúvala“ vyššie. O dva roky bol najprv ustanovený zástupcom náčelníka, resp. o ďalšie dva roky náčelníkom štábu americkej armády, aby sa v septembri 1960 stal predsedom Zboru náčelníkov štábov USA.

Lemnitzer dôrazne presadzoval modernizáciu armády, ktorej početný stav sa zvýšil. Bol radikálom, patril medzi zástancov expanzívnej americkej zahraničnej politiky a dôsledným obhajcom velmocenského postavenia USA. Je všeobecne považovaný za jedného z hlavných iniciátorov neúspešného amerického vojenského dobrodružstva v apríli 1961 na Kube, ktoré značne pošramotilo medzinárodnú prestíž USA. Ako nezmieriteľný odporca komunizmu razantne vystupoval proti akýmkoľvek pokusom Sovietskeho zväzu o zastrašovanie. V kritických okamihoch bol pevnou oporou prezidenta J. F. Kennedyho a mal zásluhu na tom, že sa USA v čase berlínskej a následne aj karibskej krízy zachovali rozhodne.

PÔSOBNIE V NATO

V súvislosti s eskaláciou vzťahov medzi ZSSR a USA bol v novembri 1962 poverený prevziať velenie amerických síl na európskom kontinente, aby v januári 1963 dokonca prevzal vrchné velenie vojsk NATO v Európe. Jeho príchodom začal proces premeny strategických vojenských zásad Aliancie, ktoré boli odrazom všemožnej snahy krajín starého kontinentu o všestrannú emancipáciu v rámci tohto zoskupenia, najmä pokiaľ šlo o vzťah k USA. Musel dokonca riešiť vážnu roztržku s Francúzskom (ktoré vznieslo požiadavku revízie riadenia NATO), ktorá nakoniec vyvrcholila ukončením jej vojenských aktivít a vyčlenením jej ozbrojených zložiek spod kontroly velenia Aliancie. Z funkcie bol odvolaný v júli 1969, na čo odišiel z armády a stiahol sa do ústrania. Do centra pozornosti sa opäť dostal až v roku 1975, keď ho v súvislosti s aférou v CIA americký prezident G. Ford vymenoval za člena Štátneho výboru, ktorý mal prešetriť „domáce“ aktivity spravodajskej služby. Zomrel 12. novembra 1988 vo svojom rodisku.

Alex MASKALÍK
Vojenský historický ústav

Za vojakmi v Afganistane

Predseda vlády SR Robert Fico v sprievode podpredsedu vlády a ministra vnútra Roberta Kaliňáka, ministra obrany Františka Kašického a náčelníka generálneho štábu OS SR generálporučíka Ľubomíra Bulíka navštívil 26. septembra Afganistan.

V tejto krajine v súčasnosti pôsobí 40 000 vojakov z 37 štátov. V misii ISAF pod vedením NATO pôsobí aj 57 príslušníkov slovenských ozbrojených síl, ktorí sa v Kábuli venujú výstavbe aj rekonštrukcii letiskových plôch a ženijným prácam.

VELITELIA, MINISTER, VICEPREZIDENT

Premiér so svojim sprievodom sa najskôr stretol s veliteľom kábulského letiska plukovníkom Martinom Natschevom, pôvodom z Bulharska. Po ňom mal pracovný rozhovor so zástupcom veliteľa ISAF kanadským generálmajorom Angusom Wattom. Popoludní R. Fica oficiálne prijal viceprezident Afganistanu Ahmad Zia Massoud (na fotografii). Reprezentanti medzinárodných vojenských síl aj predstavitelia Afganistanu nášmu premiérovi úprimne poďakovali za prácu slovenských ženistov. Premiér Fico

konštatoval, že misia slovenských vojakov v Afganistane bude pokračovať a že má plnú podporu slovenskej politickej reprezentácie.

Na stretnutí s našimi ženistami premiér povedal, že im ďakuje za to, akým spôsobom reprezentujú Slovenskú republiku a ako prispievajú k tomu, aby sa Afganistan postupne menil na normálne fungujúcu krajinu. Počas aktu vyznamenávania našich vojakov medailami NON ARTICLES 5, ktoré im udelil veliteľ letiska v Kábuli, minister obrany František Kašický v príhovore povedal: „Cieľom misie ISAF v Afganistane je dosiahnutie takého stavu afganskej spoločnosti, ktorý umožní v budúcnosti stiahnutie vojsk NATO, dosiahnutie úspechov v demilitarizácii krajiny a následnej reintegrácii, pričom k tomu prispievate významnou mierou aj vy, príslušníci našich ozbrojených síl. Za to vám patrí naša vďaka a úcta.“

Premiér následne vojakov informoval o záujme veliteľstva ISAF presunúť už v novembri našich vojakov do provincie Kandahár a využiť ich ženijné a stavebné schopnosti v priestore približne 700 kilometrov južne od Kábulu. R. Fico porovnal, že na rozdiel od Iraku, kde naši vojaci už dlhšie nemali možnosť využiť svoj odborný potenciál, ho jednoznačný záujem o čo naj-

lepšie využitie slovenského vojenského kontingentu v Afganistane teší. Zároveň však zdôraznil, že slovenská strana k presunu nášho kontingentu pristúpi až po tom, ako bude zabezpečený čo najúčinnjší systém jeho ochrany.

„Ak nebudeme mať istotu, že bezpečnosť slovenských vojakov bude na maximálnej úrovni, tak na tento krok nepristúpime,“ potvrdil premiér. R. Fico hovoril aj o pomoci pri výcviku vojakov, dodávkach vojenského materiálu afganskej vláde a v budúcnosti aj o možnej hospodárskej spolupráci napríklad pri rekonštrukcii ciest či výstavbe elektrární. Vzhľadom na to, že na rokovaníach u viceprezidenta bol prítomný aj afganský minister vnútra Zarar Ahmad Moqbil, perspektívna je podľa R. Kaliňáka tiež pomoc pri výcviku policajtov. Aj preto slovenský premiér pozval politických predstaviteľov Afganistanu na návštevu Slovenska a partneri jeho pozvanie prijali.

JOZEF, TOMÁŠ, MARTIN ...

„Cez zimu tu bolo v noci aj -25 stupňov, cez deň -17, takže v tom období sme mali najviac chorôb z prechladnutia,“ povedal nám lekár jednotky major Roman Jantoš. V Afganistane je už druhú rotáciu. Ostal, pre-

tože ho v momente rotácie nemal kto striedať a on našich chlapcov nemohol nechať bez lekárskej starostlivosti. Hoci – celkom tak by to iste nebolo. Veď rovno v tábore je grécka vojenská nemocnica, 6 kilometrov od letiska je francúzska a v 60-kilometrovo vzdialenom Bagrame americká. „Afganci tu nemajú kanalizačný systém, a tak vysušené splašky sa tu miešajú s prachom, pričom niekedy sú až tretina prachu fekálie. Preto tu treba každé aj malé ochorenie liečiť antibiotikami. Spomenutá prachová zmes vyvoláva totiž bakteriálne zápaly spojené s ochoreniami horných ciest dýchacích a hnačkami, čo si neraz vyžaduje aj infúziu liečbu,“ dodáva skúsený lekár, ktorý je v uniforme už 18 rokov. Hovorí tiež o nepríjemných malých pavúkoch, ktorých poštípanie môže vyvolať infekcie. Zriedkavosťou nie sú ani hady...

„Okrem jednej zlomeniny v minulej rotácii sme však všetky problémy vedeli v pohode a rýchlo preliečiť. Chlapci sú vo výbornej kondícii, preto zdravotný stav jednotky je aj napriek spomenutým rizikám na veľmi dobrej úrovni,“ potvrdil nám major Jantoš, ktorý si počas dlhšej misie dvakrát „odskočil“ na dovolenku domov do Ružomberku. Treba dodať, že na vlastné náklady. Každý deň je s rodinou v spojení cez internet.

Ani jemu ani ostatným nie je však aj podľa slova ministra obrany Františka Kašického čo závidieť. Okrem iného aj preto, lebo od roku 2001 zahynulo v Afganistane 482 vojakov, z toho najviac tento rok – 157. Oproti 2917 padlým vojakom v operácii Iracká sloboda je to síce menej, ale aj Trvalá sloboda v Afganistane nie je práve najbezpečnejšie miesto na službu. Napokon, aj počas našej návštevy sťahovali vojenské jednotky všetky zástavy na pol žrde. Padol taliansky vojak. Vety pre-

miéra o maximálnej snahe zabezpečiť ochranu slovenských vojakov nadobudli v tom momente ešte naliehavejší rozmer.

Iste, vykonávať vojenské povolanie bez rizika najmä v misiách v podstate nie je možné. Uvedomuje si to aj slobodník Jozef Kurinec z Považskej Bystrice: „Armáda ma vždy lákala. Je to o pohybe, kondícii, vyvíčenosti, profesionalite a ak k tomu pridáte tú trochu dobrodružstva, je to fajn práca,“ povedal nám tento vyučený stavebný montér, ktorý pôsobí v misii ISAF ako vodič. V armáde je dva roky a Afganistan je jeho prvá misia. Spýtali sme sa ho preto, či nemal obavy. „Som vojak, preto ako aj ostatní kamaráti isté riziká služby musím znášať. Je to tu tiež psychicky náročné a nie najpríjemnejšie sú klimatické podmienky. Predovšetkým ten všadeprítomný prach. Kto nemá na to, aby službu v Afganistane zvládol, toho by sem ani nepustili.“ Nuž, Jozefove slová sú tak trochu aj o hrdosti, o profesionalite, o štipke nostalgie a aj o takomto poznaní: „Až keď som tu videl, v akej – v porovnaní s nami ťažkej situácii môžu žiť ľudia, pre ktorých je obraz zelenej prírody, dostatku vody a pokoja pre život vysnívaným rajom, až vtedy mi došlo, aké úžasné je Slovensko.“

Premiér aj s ministrom obrany hovorili s vojakmi tiež o našej možnej účasti v provinčných rekonštrukčných tímoch. Predbežne sa v tomto smere črtá naša možná a zatiaľ menšia účasť do desať ľudí v rámci jednotiek pod maďarským velením. Naši by boli najskôr vyslaní do štábov. Počas besedy sa chlapci preto napríklad prostredníctvom otázky nadporučíka Tomáša Čiampora zaujímali, či by počas vyslania, respektíve aj po presune do Kandaháru, mali všetci ubytovanie v kontajneroch, alebo niektorí len v stanoch. Minister potvrdil, že sa

prostredníctvom velenia bude v maximálnej možnej miere snažiť zabezpečiť všade kontajnery. Z hľadiska efektivity to ale nemusia byť vždy tie naše z VOP Trenčín. Už dnes si niektoré prenajímame od NATO. F. Kašický sa tiež pýtal, či sa aj naši muži v Afganistane mali možnosť zapojiť do diskusie v rámci pripravovanej novelizácie zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. Po súhlasnej odozve premiérovi nedalo, aby sa v rámci témy o novelizácii zákonov a pravidiel zo žartu nespýtal, či naši borci v Afganistane vedia aj o tom, že príspevok štátu pri narodení prvého dieťaťa sa zdvihol z 4,5 tisíc na 15-tisíc korún. Nuž – a po pár zasmiatich na civilnejšie témy – premiér vyzval vojakov na futbalový zápas. Hoci tomu nikto spočiatku neveril, nebol to vtip. Po prehliadke techniky a po návšteve ubytovacích priestorov v sprievode veliteľa slovenského kontingentu pplk. Michala Rohleder sa súboj mohol začať (pozri strana 44).

„Mal som približne obraz, čo ma tu čaká od kolegov z útvaru, preto som dajako zaskočený nebol. Hoci tie teplá a prach sú skutočne zaberačka,“ priznal nám vojak Martin Telek zo Zvolena. Tento absolvent gymnázia je v uniforme štyri roky, na Leteckej základni Sliač slúžil ako strelec a na svojej prvej misii v Afganistane je strážny. „Chýba mi rodina, kamaráti a civilizácia. Tiež mi je trochu ľúto, že som zmeškal bratovu svadbu. Armáda ma však vždy lákala, sme tu dobrá partia, dá sa jeden na druhého spoľahnúť a zároveň verím, že mi nasadenie v Afganistane napomôže získať vyššiu hodnotu, takže – OK.“

Pavol VITKO

Foto autor

Minister vnútra Robert Kaliňák:

Intenzívnejšia spolupráca rezortov

školského systému - či už policajného alebo vojenského.

● *Ako bývalý predseda branno-bezpečnostného výboru viete iste definovať možné prieniky spolupráce medzi rezortom vnútra a obrany.*

Je to hlavne v oblastiach nevojenského ohrozenia či už štátu alebo obyvateľstva. Myslím si, že ozbrojené sily v tomto smere v minulosti konali s entuziazmom a vlastným nasadením, hoci niekedy azda skôr intuitívne a možno ani nie úplne v súlade so všetkým, čo pozná naša legislatíva. V každom prípade si ale myslím, že vojaci mali a majú veľkú chuť splácať občanom ich dôveru a v oblasti nevojenských ohrození im vždy na profesionálnej úrovni pomáhajú. No a my sme povinní im k tomu vytvoriť priestor. A to legislatívny, finančný aj organizačný.

● *Pán minister, prečo ste sa rozhodli navštíviť našich vojakov v Afganistane?*

Situácia v Afganistane sa začína transformovať a postupne prichádza čas, keď tu budú prechádzať úlohy od vojenských jednotiek k poriadkovým silám, hoci vojaci tu budú mať prácu ešte nadiľho. Poriadok a bezpečnosť je skrátka to, čo dnes v tejto krajine, ako aj v Iraku, najviac chýba. Práve tu bol dôležitý priestor na to, aby som rokoval s ministrom vnútra Afganistanu.

● *O čom ste hovorili s vašim rezortným partnerom?*

Predovšetkým sme riešili otázky pomoci, ktorú môžeme poskytnúť. Je to v oblasti prebytočného majetku, ako to už urobilo ministerstvo obrany a čo je mimoriadne vysoko hodnotené zo strany afganskej vlády. V našom priestore spolupráce to ďalej môže byť tréning policajtov, ktorý dokonca dávajú na prvé miesto. Áno, vieme si predstaviť výcvik afgánskych policajných dôstojníkov v našich tréningových priestoroch. Dokonca môžeme vytvoriť špeciálny výcvikový program aj v rámci nášho

Nad týmto všetkým sa zamyšľame, hľadáme formy a možnosti užšej spolupráce. Napríklad formou rozličného zaradenia niektorých zložiek a jednotiek ministerstva obrany do integrovaného záchranného systému. K tomu všetkému treba však legislatívu a príslušné dohody. Myslím si, že na Slovensku nevyužívame všetky kapacity, ktoré nám ozbrojené sily ponúkajú, aj keď vojaci by ich aj radi poskytli. Hoci základné oblasti spolupráce medzi štátnymi orgánmi definované sú, našou úlohou je urobiť v tomto smere legislatívny priestor, ktorý bude modernejší a operatívnejší.

● *Naša Národná akadémia obrany organizuje Kurz národnej bezpečnosti. Viete si predstaviť, že do neho budete posilať vysokých policajných dôstojníkov či štátnych úradníkov z rezortu vnútra?*

Nemám s tým najmenší problém. Dokonca si myslím, že pri plnení úloh v niektorých policajných operáciách by som bol rád, keby naši policajti mali rozhľad aj vo vojenskej problematike. Veď aj my sa zúčastňujeme na viacerých

zahraničných misiách. Napríklad v policajnej misii EÚ v takej takzvanej Podnesterskej republike sú policajti pomaly v bojových podmienkach.

● *Kolko máte policajtov je v misiách?*

Nedá sa to nateraz porovnávať s vojakmi. Máme aj policajných pridencov a situácia v tomto smere ide dopredu. Dohromady máme vonku približne 20 ľudí, z toho je 10 policajtov v troch misiách.

● *Ako sa staviate k otázke, že letecký útvar ministerstva vnútra by mal patriť pod obranu?*

Uznávam argument, že sme snáď jediní v Európe, kde zabezpečuje prepravu ústavných činiteľov vlastnými lietadlami rezort vnútra. Ani ako minister vnútra som nezmenil svoj názor a myslím si, že celkom prirodzene to má robiť armáda. Súhlasím aj s tým, že v budúcnosti to robíť bude. Lenže v súčasnosti je u nás realita o niečo komplikovanejšia na to, že by sa to dalo realizovať z večera na ráno. Presúvať lietadlá TU-154, ktoré nemajú v zásade perspektívu, do rezortu obrany a precvičovať vojenských pilotov aj s personálom na toto lietadlo by spolu s ďalšími aspektmi nebolo úplne efektívne. V budúcnosti, keď budeme pristupovať k výmene za novší model lietadiel, sa systém zrejme zmení a naša letka, teda tí čo budú chcieť, bude presunutá do rezortu obrany. Vnútro si ale tak či tak musí nechať virtuálniky, pretože tie sa napríklad pri vyhľadávaní požiarov, pátraní či pri plnení iných povinností stávajú našim základným pracovným nástrojom.

● *Úplne na záver – zrejme aj skutočnosť, že ste niekoľko rokov spolupracovali s naším ministrom a máte ústretové vzťahy napomôže spolupráci našich rezortov?*

Samozrejme, aj vzťahy sú dôležité, hoci v prvom rade to musí byť o profesionalite. No tak či tak – má u mňa jeden dlh – z Antropoidu. Prekonávanie prekážok mi dalo poriadne zabráť. No zároveň aspoň človek vidí, aký je rozdiel medzi vycvičeným vojakom a bežným civilom a tuší, čo všetko je za tým, aby sa títo chlapi udržali na úrovni profesionálov. No a práve to je to, čo si na vojakoch mimoriadne vážim – aby svoju prácu vedeli robiť tak, ako treba. Aj preto som rád, že teraz, počas návratu z Afganistanu, mám sebavedomie na najvyššom stupni. Zástupca veliteľa ISAF totiž o našich vojakoch rozprával ani nie tak pochvaly, ale pomaly na ich adresu prednášal básne. To ma fakt mimoriadne teší. No a ešte tá drobnosť s Antropoidom – tú vrátim ministrovi obrany zrejme na jednej zo súťaží našich hasičov, takže nech potrebuje...

Pavol VITKO
Foto Mária PAŽICKÝ

Poklonili sa pamiatke Jozefa Stanka

Minister obrany František Kašík v sprievode štátneho tajomníka Jaroslava Bašku, náčelníka Generálneho štábu OS SR generálporučníka Ľubomíra Bulíka a riaditeľky svojej kancelárie Marcely Fabiánovej sa 22. septembra na Ružinovskom cintoríne v Bratislave pri príležitosti Dňa ozbrojených síl poklonil pamiatke bývalého ministra obrany Jozefa Stanka. V prítomnosti manželky zosnulého ministra obrany Marie a ich syna Róberta položil na jeho hrob kyticu kvetov a zapálil sviečku.

Do funkcie ministra obrany vymenoval Jozefa Stanka prezident republiky Rudolf Schuster 3. januára 2001. Minister okamžite po menovaní vyhlásil, že v súvislosti so snahou získať členstvo v NATO je potrebné zvýšiť kredibilitu Slovenska a jeho obrannej politiky a odstrániť

všetky pochybnosti, ktoré by v tomto procese mohli pretrvávajúť. Za hlavné ciele si vytýčil vypracovanie a prijatie základných obranných strategických dokumentov štátu – bezpečnostnej, obrannej a vojenskej stratégie. Počas jeho funkčného obdobia bola prijatá a začala sa zavádzať do života radikálna reforma ozbrojených síl. Veľmi sa usiloval aj o zintenzívnenie spolupráce krajín V-4. Tieto náročné úlohy sa mu vďaka jeho mimoriadnemu úsiliu a organizačným schopnostiam darilo plniť. Jozef Stank bol ministrom obrany do 16. októbra 2002, pričom v tom období bol niekoľko mesiacov riaditeľom jeho kancelárie práve súčasný minister obrany František Kašík.

V rokoch 2002 až 2004 zastával Jozef Stank post vedúceho Kancelárie prezidenta SR. Zákernej chorobe podľahol 7. marca 2005 v Bratislave vo veku nedožitých 65 rokov.

Štátny tajomník na návšteve v NAO

Štátny tajomník MO SR Ing. Jaroslav Baška navštívil 13. septembra 2006 Národnú akadémiu obrany maršala Andreja Hadíka v Liptovskom Mikuláši. V besede s veliteľom akadémie brig. gen. Ing. Mikulášom Regulom sa zaujímal o štruktúrnú a personálnu prípravu profesionálov OS SR a spôsob naplňovania požiadaviek GŠ OS SR vo vzdelávaní a výcviku profesionálov a kadetov. Potom navštívil Kurz národnej bezpečnosti a kurz JSOC (Junior Staff Officers Course) pre nižších štábných dôstojníkov zo strednej a východnej Európy, oboznámil sa s aktuálnymi otázkami tohto britsko-holandsko-slovenského výcvikového strediska a s jeho poslaním, ktoré mu predstavil veliteľ JSOC plk. Ian Smith. Host ocienil jeho kredibilitu. Štátny tajomník sa na záver návštevy zoznámil i s logistickým, materiálnym a finančným zabezpečením akadémie a celého areálu, ktorý NAO spravuje.

Text a foto Alena HARAGOVÁ

SLOVANIA ZA MIER 2006

www.profesionalnaarmada.sk
infolinka 0800 11 24 11

Slovenia za mier 2006

Motorpatrola s ukrajinskými a slovenskými vojakmi na kolesových obrnených transportéroch BTR prechádzala zalesnenou krajinou. Zrazu pri ohybe cesty v neprehľadnej zákrute zbadali stojace motorové vozidlo. Jeho vodič signalizoval, že má poruchu. Vo chvíli, keď sa pri ňom vojaci medzinárodnej hliadky zastavili a snažili sa mu pomôcť, napadla ich teroristická skupina. O niečo neskôr museli vojaci oboch armád osvedčiť svoje znalosti pri pomoci žene v pokročilom štádiu tehotenstva, na ktorú prišli pôrodné bolesti...

Aj takto vyzerali niektoré epizódy prvého spoločného ukrajinsko – slovenského cvičenia malých bojových jednotiek Slovenia za mier 2006, ktoré sa v predposledný septembrový týždeň uskutočnilo neďaleko Lvova vo Vojenskom výcvikovom priestore Javoriv. Mimochodom, ten je trojnásobne väčší ako naša Lešť. Cvičenie bolo zorganizované na základe dohody medzi oboma rezortmi

obrony a podľa veliteľa prešovskej mechanizovanej brigády plukovníka Jána Salaganiča je súčasťou slovenského príspevku pri postupnom približovaní sa Ukrajinskej armády k NATO.

BIELA CERKEV A MICHALOVCE

Celý priebeh cvičenia sa zamerával na spoločné riešenie praktických úloh v možnej mierovej operácii za účasti oboch armád. Za ukrajinskú stranu cvičila čata 72. mechanizovanej brigády z Bielej Cerkvi pod vedením nadporučika Jurija Golovašenka a za slovenskú čata mihalovského mechanizovaného práporu, ktorej velil poručík Rudolf Lakatoš.

Slovenských vojakov príjemne prekvapili výborné podmienky pre reálny nácvik jednotlivých situácií pri nasadení v mierovej operácii. Cvičenie prebiehalo v Centre mierových operácií a bezpečnosti, ktoré v posledných piatich rokoch vyrástlo na polygón na ploche dva krát dva kilometre.

„Nechýbali tu dokonale pripravené priestory pre nácvik činnosti na kontrolnom stanovišti, kde kontrolovali prechádzajúce osoby a techniku, na sprevádzanie a stráženie dôležitých osôb, ale aj na činnosť v opornom bode a pri potláčaní útočiacего davu,“ poznamenáva slovenský styčný dôstojník poručík Slavomír Kačer. Naši vojaci si v priebehu cvičenia vyskúšali ukrajinský kalašnikov, z ktorého absolvovali bojové strelby a postupne aj riešenie úloh priamo v zostave ukrajinskej čaty. Jedno slovenské družstvo totiž pôsobilo medzi ukrajinskými a jedno ukrajinské družstvo medzi slovenskými vojakmi.

Tento spôsob plnenia úloh si pochvaloval najmä veliteľ ukrajinskej čaty nadporučík Golovaško. „Vo svojej jednotke mám síce už všetko profesionálov, ale v porovnaní so slovenskými vojakmi im chýbajú profesionálne i životné skúsenosti. Väčšinou sú to mladí 20 – 23 roční chlapi, okrem dvoch, ktorí majú skúsenosti zo zahraničných operácií v Iraku a južnom Libanone. Preto bolo pre nich veľkým prínosom, že mohli úlohy na jednotlivých pracoviskách plniť spolu so skúsenejšími slovenskými vojakmi. Na vašich vojakoch sa mi páčili aj niektoré súčiastky výstroja, ktoré sa pri výcviku ukázali praktickejšie ako naše. Napríklad ochranné vesty či maskovacie odevy,“ konštatuje ukrajinský veliteľ čaty, ktorý je pokračovateľom v rodinnej vojenskej tradícii. So

svojím otcom, vojakom prešiel rodák z Donecka severné polárne oblasti, Mongolsko aj assurijskú tajgu pri čínskej hranici.

SO SLOVÁKMI ÁNO

Pri plnení úloh sa spoliehal predovšetkým na odstrelača vojaka Jurija Seneckého. Nie náhodou. Jurij má za sebou rok v južnom Libanone a dve polročné misie v Iraku. Pri tej druhej sa podieľal na výcviku irackých vojakov. Spoločne s nimi ochraňoval dôležité objekty v rôznych mestách a zažil aj ozbrojený prepád. Na konci cvičenia Slovenia za mier 2006 s úsmevom konštatoval, že so slovenskými vojakmi by sa nebál ani v podobných situáciách. „Sú veľmi zodpovední, odborne dobre pripravení. Navyše aj mentalita oboch našich slovanských národov je veľmi podobná, preto by sme lepšie zvládali rôzne problémy,“ hovorí vojak Jurij Seneckij, ktorý pri svojich misiách spolupracoval s vojakmi z Fídzí, USA, Veľkej Británie, Poľska i Kazachstanu.

Slovenská čata bola zložená z troch družstiev jednotlivých rôt mihalovského mechanizovaného práporu. Podľa poručika Lakatoša aj preto, lebo v budúcom roku útvár čaká plnenie úloh v zahraničnej misii.

„Získané poznatky z medzinárodného cvičenia budeme takto môcť čím skôr rozšíriť vo všetkých rotách. Myslím, že pre všetkých vojakov to bola dobrá skúsenosť.

Situácia sa stále menila. Ukrajinskí inštruktori prekvapovali modelovaním rôznych zaujímavých situácií. Pri kontrole vozidiel ukrývali zbrane a výbušniny na najnebezpečnejších miestach, na oporný bod smerovali mnohé útoky. Aj klamné, ktoré mali odpútať pozornosť našich vojakov. Ukrajinskej strane úprimne závidím takto výborne pripravené cvičiská pre prípravu vojakov na službu v mierových misiách. Mám za sebou misiu UNFICYP na Cypre a na základe tejto skúsenosti musím povedať, že jednotlivé posty aj epizódy cvičenia boli urobené so znalosťou vecí. Úlohy, ktoré sme navrhovali, mali veľmi blízko reálnej situácii v misii. Niečo podobné, sústredené v jednom výcvikovom priestore, by sme potrebovali aj na Slovensku,“ s určitou ľútosťou v hlase poznamenáva poručík Lakatoš.

Podobne sa vyjadroval aj veliteľ družstva rotný Ladislav Bálint, ktorý už pôsobil v misiách v Eritrei aj v Afganistane. Medzi slovenskými vojakmi bola väčšina východniarov. Niektorí ovládali aj rusinsky či ukrajinský dialekt, ktorý sa používa v týchto oblastiach Slovenska. Pomohli, keď viazla komunikácia. Problémy s ňou nemal ani veliteľ družstva rotný Peter Bzik, ktorý pred časom ukončil štúdium pravoslávnej Bohosloveckej fakulty. Spolu so svojím družstvom a Ukrajincami pôsobil ako jednotka rýchleho nasadenia. Pomáhali svojim kolegom z medzinárodnej jednotky, ktorí boli napadnutí pri sprevádzaní humanitárneho konvoja.

Riadiaci spoločného cvičenia podplukovník Petro Vasiljuk vyjadril spokojnosť s jeho výsledkami a presvedčenie, že prispelo k obojstranne výhodnej výmene praktických skúseností. Pri potláčaní davu si dokonca

neodpustil poznámku, že slovenskí vojaci plnia úlohy razantnejšie, s väčším dôrazom ako ukrajinskí chlapi.

O ROK NA SLOVENSKU

Podľa plukovníka Jána Salaganiča je veľmi dobré, že na cvičení sa mohli zúčastniť práve príslušníci jeho brigády, lebo od budúceho roka budú zohrávať hlavnú úlohu pri zabezpečení zahraničných misií. V spoločnom výcviku malých bojových jednotiek by sa malo pokračovať aj v budúcnosti. Na budúci rok zasa ukrajinskí vojaci zavítajú do slovenského výcvikového priestoru. „Vojaka najlepšie preverí, keď vyvrcholenie výcviku prebieha pre neho v neznámom teréne, kde navyše číti určitú jazykovú bariéru. V budúcnosti by sa takýto výcvik mohol uskutočniť aj na stupni rota a mohol by byť vlastne vyvrcholením jej prípravy pred odchodom do zahraničnej misie,“ nahlas uvažuje plukovník Salaganič.

Podobné aktivity s Ukrajinskou armádou majú aj ostatné členské krajiny NATO, ktoré susedia s Ukrajinou. Najaktívnejšie je v tomto smere Poľsko, ktoré vytvorilo s Ukrajincami spoločnú brigádu dislokovanú po oboch stranách spoločnej hranice a v silách KFOR v Kosove úspešne pôsobí poľsko-ukrajinský prápor. V otázke možného vstupu do NATO je ale ukrajinská spoločnosť i politická scéna dosť rozdelená. Názornou ukážkou boli aj demonštranti pri bráne do výcvikového priestoru, ktorí počas celého cvičenia prezentovali svoj odpor voči vstupu svojej krajiny do aliancie. Aj to je realita súčasnej Ukrajiny.

Štvorstranu pripravili **Jozef ŽIAK**
Foto **Mário PAŽICKÝ**

Kopec plný bolesti

Pri zrode pietnej púte Nedokončená misia v Košiciach a v Hejciach bolo júlové stretnutie rodinných príslušníkov na mieste leteckého nešťastia. Následná spolupráca náčelníka Generálneho štábu OS SR generálporučíka Ľubomíra Bulíka a Ordinára ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR Mons. Františka Rábeka vyústila do pietnej púte. Košický Dóm svätej Alžbety 15. septembra na sviatok Patrónky Slovenska Sedembolestnej Panny Márie zaplnili pozostalí, známi i predstavitelia ozbrojených síl.

Bohoslužbu celebroidal Mons. František Rábek s vojenskými kňazmi a maďarským vojenským biskupom brigádnym generálom Mons. Tamásom Szabóm. Prítomní boli aj riaditeľ Úradu vojenských duchovných plukovník Tomáš Semko a maďarský evanjelický vojenský biskup plukovník János Lackner. V Dóme nechýbali ani minister obrany František Kašícký, náčelník generálneho štábu generálporučík Ľubomír Bulík a velitelia jednotlivých zložiek ozbrojených síl i náčelník Štábu riadenia operácií Maďarskej armády generálmajor János Isaszegi.

MÁME TU VELA KAMARÁTOV

Mons. Rábek vyjadril presvedčenie, že bohoslužba pomôže pozostalým načerpať potrebnú vnútornú silu, aby s vierou a nádejou dokázali niesť stratu, ktorú im spôsobilo letecké nešťastie. Z Košíc sa pozostalí premiestnili do obce Hejce a odtiaľ na miesto leteckej tragédie z 19. januára, na takmer 750 metrov vysoký kopec Borsó.

Niektorí vojaci kráčali pešo. Od hranice s Ma-

ďarskom prešli s dreveným krížom takmer 30 kilometrov. Medzi nimi boli aj nadporučík Marián Brinček a Matej Mikuláš z trebišovského mechanizovaného práporu.

„Máme tu veľa kamarátov,“ hovorí smutným hlasom Marián. Matej ho dopĺňa: „Pol roka pred nimi som sa vracal z Kosova tým istým lietadlom, čo neskôr spadlo. Niektorí chlapci, čo boli spolu so mnou v misii, si ju predĺžili a skončili tu,“ bezmocne rozhadzuje rukami vôkol, kde zostali pahýle stromov.

Spolu s nimi niesli drevený kríž okrem iného aj slobodníčka Anežka Žemberová z topoľčianskej ľahkej brigády, poručíčka Zuzana Hornáková z rádiotechnického útvaru na Bakovej jame, čatár Michal Jelínek zo správy vojenskej dopravy či slobodník Anton Lazorík z prešovského práporu logistickej podpory.

CHÝBALO PÁR METROV

„Osobne som medzi nimi nikoho nepoznala, ale myslím si, že táto púť je to najmenšie, čo som mohla urobiť, aby som si uctila ich pamiatku,“ hovorí Anežka a stiesňujúca atmosféra miesta nešťastia pomaly dolieha aj na ňu. „Až tu na mieste človek vidí, že chýbalo doslova pár metrov, aby sa prehupli cez tento kopec a šťastne sa dostali domov,“ smutne konštatuje Michal. Z neďalekého návršia vidieť krajinu okolo Hornádu. Medzi nimi aj jazerá okolo Milhošťa, Čane a za nimi našu východoslovenskú metropolu.

Medzi kýptami stromov sa prechádzali pozostalí. Obzerali si, čo zostalo z majestátnych bukov. V prielome sa snažili vystopovať posledné sekundy letu lietadla. Mnohé zo stromov ozdobili

[PIETNA PÚŤ]

fotografiami svojich blízkych, krížmi, tabuľkami. Pod nimi horeli sviece. Rovnako ako pri kamennom pamätníku, ktorý postavila maďarská strana. Na dvoch stromoch ešte stále viseli drobné časti stroja. Po návrší sa ozýval vzlykot a modlitby. No hádam najviac brali za srdce všetkých prítomných otázky detí: Kde je tatinko? Tadeo letel?

Nezodpovedaných otázok zaznelo viac. Na kopci sa zhromaždilo vyše 300 pozostalých, nechýbali ani tri dcéry a manželka bývalého veliteľa kontingentu. Niektorí tu boli prvý raz, ďalší merali cestu už viackrát. Niektorí chcel byť vo svojom zármutku sám, iní sa delili s ním aj s ostatnými. V to septembrové popoludnie a v podvečer stelesňoval Borsó kopec plný bolesti.

NOVÝ ŽIVOT

Aj napriek tomu všetkému sa nový život neúnavne hlási o slovo. Z jedného stromu zostal len kýpeť. Príroda sa však nevzdáva. Z jednej strany na strome vyrástli nové listy, nový život. Z druhej strany toho istého stromu je kríž, ako pamiatka na rotného Krištana...

Minister obrany František Kašícký v príhovore zvýraznil úctu k obetiam najväčšej katastrofy našich ozbrojených síl. „Až tu si človek plne uvedomí, aký krehký a vzácny je ľudský život,“ povedal a keď neskôr čítal dojatým hlasom mená mŕtvych vojakov, na návrší sa ozvali vzlyky. Aj mnohým chlapcom v uniformách sa akosi čudne začali lesknúť oči a vôbec sa za to nehanbili.

Minister oznámil, že práve v tento deň bola podpísaná dohoda medzi rezortom obrany a obecným úradom Hejce. Podľa nej slovenská strana prispeje samospráve okrem iného miliónom korún na údržbu pamätníka obetiam leteckej katastrofy. Bude odhalený na jej prvé výročie 19. januára 2007. Neskôr minister trpezlivo obchádzal rodiny, snažil sa upokojiť pozostalých, zaujímal sa o to, v čom by im rezort mohol pomôcť. Aj keď, ako zdôraznil, to najcennejšie - otcov, manželov, synov, manželky, matky a dcéry im už nič nenahradí.

Mons. František Rábek, ktorý sa na miesto tragédie pomodlil spoločne s našimi i maďarskými evanjelickými vojenskými duchovnými, zdôraznil, že keď bude záujem, môže sa z takejto pešej púti príslušníkov ozbrojených síl a návštevy miesta tragédie v deň patrónky Slovenska stať tradícia.

Jozef ŽIAK

Foto Mária PAŽICKÝ

Previerka bývalých spravodajcov

Ako je to s platnosťou osvedčenia vydaného na základe vykonanej bezpečnostnej previerky podľa ustanovenia § 18 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov? Ide o profesionálnych vojakov, ktorí po skončení dočasného vyčlenenia na plnenie úloh organizačných zložiek Vojenského spravodajstva sú zaradení, resp. ustanovení do inej funkcie v OS SR.

Odpoveď na zdanlivo jednoduchú otázku je z pohľadu platnej právnej úpravy dosť zložitá. Jej zložitosť spočíva v tom, že predpoklad navrhovateľov zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) vo vzťahu k týmto profesionálnym vojakom vyjadrený v dô-

vodovej správe k návrhu zákona nie je v súlade s obsahom pojmov uvedených v texte prijatého zákona vo vzťahu k špecifikám výkonu štátnej služby profesionálnych vojakov napr. dočasne vyčlenených na plnenie úloh organizačných zložiek Vojenského spravodajstva.

ZÁSADY A VÝNIMKY

V dôvodovej správe k návrhu zákona sa k ustanoveniam § 26 až 30 okrem iného uvádza, že: „Navrhujú sa nové doby platnosti osvedčenia, ako aj dôvody jeho zrušenia. Vzhľadom na špecifické potreby v prípade tajných služieb bude osvedčenie „neprenosné“ a jeho platnosť zanikne skončením služobného pomeru.“

Navrhovatelia predpokladali vyjadriť v texte zákona „neprenosnosť“ osvedčenia vydaného okrem iných aj osobám, ktoré sú vo vzťahu k tajným službám jej príslušníkom, alebo uchádzačom o prijatie do

služobného pomeru. Tento zámer o „neprenosnosti“ vydaného osvedčenia bol v texte ustanovenia § 28 ods. 2 zákona vyjadrený slovami, že platnosť tohto osvedčenia „zaniká dňom skončenia služobného pomeru.“ Pri tomto vyjadrení sa neprihliadalo na to, že u profesionálnych vojakov skončením dočasného vyčlenenia na plnenie úloh organizačných zložiek Vojenského spravodajstva nekončí automaticky aj služobný pomer.

Ale vráťme sa k všeobecným zásadám a k výnimkám z nich vo vzťahu k profesionálnym vojakom ako takým. Ak ide o bezpečnostnú previerku I. stupňa, tak platí všeobecná zásada, že bezpečnostnú previerku vykonáva v štátnom orgáne štatutárny orgán, v obci starosta, vo vyššom územnom celku predseda a v inej právnickej osobe štatutárny orgán (ďalej len „vedúci“); ak je štatutárnym orgánom kolektívny orgán, je vedúcim na účely zákona kolektívnym orgá-

previerky, ale len II., III. a IV. stupňa. V tomto prípade však VOS podkladové materiály vyhodnotí a spolu s návrhom na spôsob ukončenia bezpečnostnej previerky predloží NBÚ na skončenie bezpečnostnej previerky. V prípade, že dôjde k sporu o spôsobe ukončenia bezpečnostnej previerky medzi VOS a NBÚ, tak tento spor je oprávnený riešiť výbor NR SR zriadený Ústavným zákonom č. 254/2006 Z. z. o zriadení a činnosti výboru NR SR na preskúmanie rozhodnutí NBÚ.

V ďalšej časti sa vrátim k otázke skončenia resp. neskončenia platnosti osvedčenia vydaného Vojenským spravodajstvom profesionálnym vojakom vyčleneným na plnenie úloh VOS pri skončení tohto vyčlenenia. Zákon v ustanovení § 28 ods. 2 skončenie platnosti uvedeného osvedčenia spája so zánikom služobného pomeru. Podľa ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve v znení neskorších predpisov úlohy Vojenského spravodajstva plnia príslušníci VOS, ktorí sú v služobnom pomere podľa zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov OS SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov“). Podľa ustanovenia § 60 ods. 1 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov na plnenie úloh organizačných zložiek Vojenského spravodajstva profesionálneho vojaka možno dočasne vyčleniť.

PRÁVNE VZŤAHY PROFESIONÁLOV

Podľa ustanovenia § 1 ods. 3 v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, právne vzťahy profesionálnych vojakov pri vykonávaní štátnej služby sú vzťahmi profesionálneho vojaka k Slovenskej republike a táto štátna služba je vykonávaná v služobnom pomere v ozbrojených silách, ak sám zákon alebo osobitné predpisy neustanovujú inak, to znamená ak nie sú dočasne vyčlenení na plnenie úloh napr. na Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Vojenského spravodajstva a pod. Skončením tohto dočasného vyčlenenia touto profesionálnemu vojakovi automaticky nezaniká služobný pomer.

Práve tu začína zložitosť položených otázok. Ak skončením dočasného vyčlenenia končí profesionálnemu vojakovi činnosť vo Vojenskom spravodajstve a nekončí mu služobný pomer, je splnený zákonný predpoklad pre zánik platnosti vydaného osvedčenia, keď týmto zákonným predpokladom je skončenie služobného pomeru? Môže platnosť osvedčenia zaniknúť, keď nenastali zákonom predpokladané právne skutočnosti a profesionálny vojak tieto práva nadobudol legálnym spôsobom.

Vychádzajúc z princípu právnej istoty, vyplývajúcej z čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, s ktorou súvisia aj požiadavky zrozumiteľnosti právnych noriem, určitosť pojmov (mali by byť presne definované) a predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci je možné napadnúť nepresné pojmy

zákona predstavujúce vyjadrenie o „neprenosnosti“ osvedčenia vydaného okrem iných aj osobám, ktoré sú vo vzťahu k tajným službám jej príslušníkom, alebo uchádzačom o prijatie do služobného pomeru.

Táto nejasnosť umožňuje svojvoľu, nepredvídateľnosť a v typovo podobných prípadoch diametrálne odlišné rozhodovanie.

Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti viackrát zdôraznil, že k imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka (princíp) rovnosti, ale tiež právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok. Ďalej zdôraznil, že s inštitútom právnej istoty v právnom štáte úzko súvisí požiadavka zachovania legálne nadobudnutých práv, ktorú treba zo širšieho hľadiska chápať tak, že je nepripustné odňať nadobudnuté práva.

Princíp rovnosti však vyžaduje, a to zdôrazňujem, aby u všetkých príslušníkov tajných služieb bol zachovaný princíp „neprenosnosti“ vydaného osvedčenia v prípade skončenia činnosti, a to či už ide o skončenie činnosti skončením služobného pomeru, alebo skončením vyčlenenia. Na druhej strane princíp rovnosti tiež vyžaduje, aby profesionálny vojak, ktorému skončilo vyčlenenie na plnenie úloh organizačných zložiek Vojenského spravodajstva nebol zvýhodnený, resp. znevýhodnený oproti ostatným profesionálnym vojakom, u ktorých o vyhodnotení a návrhu na ukončenie bezpečnostnej previerky rozhodoval NBÚ. Ústavné princípy rovnosti a právnej istoty sú v tomto posudzovanom prípade v takom napätí, že nemôžu spolu koexistovať, a preto treba vyriešiť, ktorému z nich dať prednosť.

V prospech rovnosti hovorí nielen to, že na rozdiel od právnej istoty je explicitne vyjadrená v texte ústavy, ale najmä to, že bez jej preferencie by nebolo možné dôsledne realizovať účel zákona. Prednosť teda treba dať princípu rovnosti, hoci to na druhej strane znamená možný vznik súvisiacich právnych následkov, vrátane straty nadobudnutého práva.

Kedže ochrana dôvery v určitý právny stav musí byť vecne zdôvodnená, ani princíp právneho štátu nechráni občana pred každou subjektívne chápanou stratou dôvery alebo pred každým sklamaním.

Princíp právneho štátu má svoje vyjadrenie aj v čl. 13 ods. 4 ústavy, podľa ktorého: „Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.“ V súlade s podstatou základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, pokiaľ má jeho výkon súvis s utajovanými skutočnosťami a chránenými bezpečnostnými záujmami štátu, ako aj jeho zmysel, možné obmedzenia (vrátane straty nadobudnutého zamestnania alebo funkcie) a cieľ týchto obmedzení sa musia chápať a posudzovať v už naznačenom kontexte.

JUDr. Stanislav ČREP, PhD
Úrad právnych služieb MO SR
Ilustračné foto **Milan VANGA**

Nebo nad vinohradmi

Důstojníčka kompletu rádiolokačného prieskumu?! O tom ešte do vlaňajšieho leta v našej armáde nechýrovali. Vtedy k jednotkám zvolenského práporu rádiolokačného prieskumu na túto funkciu nastúpili hneď štyri zástupkyne nežného pohlavia. Poručíčka Ildka Melečková pozoruje nebo z hlohovského kopca Šianec, posiateho vinohradmi.

„Zabezpečujeme nepretržitý prieskum, preto musia byť mašiny bojaschopné. Niekedy som v práci aj do polnoci,“ poznamenáva poručíčka Melečková. Zdôverí sa, že má veľkú radosť, keď sa jej podarí trebárs opraviť poruchu na radare. „Nie je to práve najmladší rádiolokátor. Veď v rodnom liste má ešte skorší rok narodenia ako ja. Aj napriek tomu ma poslúcha,“ konštatuje s uspokojením. Vysvetľuje, že

výškomer PRV-16 je v podstate jednoduchý rádiolokátor. Občas však vie aj zaskočiť. „Objaví sa porucha v niektorom bloku, prejdem všetky obvody, meriam, hľadám chybu, ale všetko je v poriadku. Nakoniec to bol len zlý kontakt,“ opisuje svoju prácu 25-ročná rodáčka z Nových Zámkov.

Okrem bežnej osemhodinovej „ťahá“ aj 24-hodinové služby v pohotovostnom systéme. V ich priebehu zodpovedá za všetky zmeny a operátorov, no predovšetkým za sledovanie vzdušných objektov v priestore dosahu rádiolokátorov. Počas dovolenkového obdobia na ňu pripadne 5 až 6 služieb do mesiaca. Bez ohľadu na sviatky a víkendy. Počas silvestrovskej a veľkonočnej služby sa nič mimoriadne nestalo. Ale nie vždy je to tak...

„Stáva sa, že dôjde ku kolízii a lietadlo sa odchýli od plánovanej trasy letu. Vtedy to musíme hlásiť na Centrum riadenia vzdušných operácií vo Zvolene,

ďalej sledovať daný cieľ a zaznamenávať jeho trasu,“ vysvetľuje poručíčka Melečková.

MEDZI NEBOM A ZEMOU

Na pracovisko v Hlohovci nastúpila pred rokom po ukončení štúdia v Akadémii ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši. Najviac jej imponovala električka. Veď maturovala na elektrotechnickej priemyselke v Nových Zámkoch a v tomto smere chcela pokračovať. „Električka je pre mňa niečo medzi nebom a zemou, a to ma na nej láka,“ vyznáva sa Ildka.

Rodičia a hlavne mama mali zo vstupu svojej dcéry do armády obavy, no rešpektovali jej rozhodnutie. Dnes sú na ňu hrdí. Aj mladšia sestra by chcela pokračovať v jej šlapajach. Ida však zavelila: „Až keď si urobí civilnú vysokú školu, aby mala v živote širšie uplatnenie!“

A ako by sa rozhodla, keby sa mohla vrátiť o niekoľko rokov dozadu? „Či by som znovu vstúpila do armády? Kto vie? Keby som si uvedomila všetky súvislosti, ktoré viem teraz, najskôr by som si urobila civilnú vysokú školu. Venovala by som sa tomu, čo ma najviac baví - a to je letectvo. Žiaľ, na vojenskú leteckú školu ma nezobrali. No netrdím, že vstup do armády bolo zlé rozhodnutie. Momentálne sa nemôžem sťažovať,“ hovorí poručíčka, ktorá dostala ocenenie od v NAO za výborné študijné a vojenské výsledky.

Po nástupe k útvaru si Ildka postupne začala preberať rádiolokačný výškomer PRV-16, zoznamovala sa s dokumentáciou, životom roty a samozrejme s kolektívom. Páni boli určite plní očakávania a zvedavosti, ako to všetko zvládne.

„Chvilu trvá, kým sa človek zabehne. Ida sa prvý mesiac učila činnosť výškomera, jeho jednotlivých častí a blokov. Po mesiaci si ho prevzala kompletne do svojej zodpovednosti,“ spomenie kolega poručík Andrej Honec. Trošku nás zaskočí názorom, že vraj ženy od prírody nemajú taký vzťah a talent pre električku a pri elektrotechnickom probléme zvyknú reagovať skôr vystrašene a spanikáriť. A vraj muži idú na to s logikou a pokojne. „Nežné pohlavie má ale určite väčšiu trpezlivosť ako muži.“

LIETADLÁ, MISIA...

Do kolektívu sa zaradila pomerne hravo. Kolegovia berú ju ako seberoňu. „Už som si zvykla aj na to, že na mňa volajú v mužskom rode,“ vraví s úsmevom. Sama sa predstavuje ako „poručík Melečková“. Získala si rešpekt a dôveru veliteľa. Zastupuje ho v čase neprítomnosti hlavných funkcionárov roty. Tak aj bolo počas našej návštevy. A čo práve riešila? Nástup novej poručičky k útvaru, poruchu na diaľkomere, odovzdávanie a prevzatie nastupujúcich zmien do služieb, vybavovanie telefonátov atď. A stihla ešte aj našu spoveď. Ochotne, trpezlivo, s nadhľadom.

V kariére chce pokračovať postupne, aby získala skúsenosti a stala sa odborníčkou v svojej špecializácii. Dúfa, že sa jej raz splní sen a dostane sa aj k lietaniu. Aj poslanie v zahraničnej misii ju priťahuje. Dovtedy mieni pokračovať v práci na hlohovskom kopci Šianec – medzi nebom a vinohradmi.

Text a foto **por. Júlia ORAVCOVÁ**

Obrana 10/2006

Starosta sa postará

„Ľudia potrebujú niekoho, kto sa o nich postará,“ tvrdí starosta obce Horný Hričov plukovník v zálohe Ing. Jozef Trizuljak. Bývalého vojaka v ňom prezrádza spôsob vyjadrovania, držanie tela a vystupovanie. „Dôležité je vysvetliť im podstatu vecí a nenápadne ich v konaní usmerňovať,“ prezrádza starosta svoj návod na riešenie problémov v obci.

Jozef Trizuljak sa ako žiak 3. ročníka základnej školy prístahoval do Horného Hričova z rodného Varína. Tu spoznal i svoju manželku Evku, hričovskú rodáčku. Očná lekárka, pracujúca v nemocnici s poliklinikou v blízkej Považskej Bystrici, manžel vo všetkom podporuje.

„Pôvodne som sa vyučil za automechanika vo Váhostave. Neskôr som využil možnosť a prihlásil sa na dvojročnú dôstojnícku školu v Nitre,“ spomína starosta. Ako jeden z najlepších absolventov dostal možnosť výberu

budúceho pôsobiska. Vybral si železničnú brigádu v Žiline. Odtiaľ ho prevelili ako technika práporu do Valašského Meziříčí. Na Okresnej vojenskej správe v Žiline začal slúžiť v 1978 vo funkciách od dôstojníka OVS až po zástupcu náčelníka. Zároveň študoval na Vysokej vojenskej škole pozemného vojska vo Vyškove. V roku 1995 prijal funkciu náčelníka OVS v Liptovskom Mikuláši.

„Kariéru profesionálneho vojaka som po tridsiatich rokoch ukončil na Sekcii obrany a bezpečnosti ministerstva obrany. V roku 2000 som úspešne prešiel výberovým konaním a začal učiť na Žilinskej univerzite,“ priblížil nám svoju genézu päťdesiatročný Jozef Trizuljak.

PLUKOVNÍK RICHĎAROM

„V čom mi pomohli roky v armáde? Predovšetkým doviest veci do konca, viesť ľudí a hlavne riešiť problémy,“ konštatuje inžinier Trizuljak. Zrejme vďaka jeho povahe, rozhodnosti a v nemalej miere i vďaka úspešnej profesionálnej kariére ho ľudia z obce oslovili, či by sa

neuchádzal o post starostu. Bolo to v čase, keď staval v obci rodinný dom. Prijal výzvu a v roku 2002 ho v komunálnych voľbách zvolili.

„V prvom rade mi išlo o udržanie pošty, zlepšenie životného prostredia, plynofikáciu dediny a zavedenie obecného internetu,“ predstavil svoj volebný program starosta. Nezostal však iba pri tom. Pri nástupe do funkcie mala obec so 780 obyvateľmi 18 % nezamestnanosť, ktorá v súčasnosti dosahuje iba 1,8 %. Dnes je dedina sebestačná s vlastnými inžinierskymi sieťami, zahŕňajúcimi i kanalizáciu, a môže sa popýšiť internetom a káblovou televíziou. Horný Hričov obývajú takmer výlučne Slováci prevažne v produktívnom veku.

Bez mála 800-ročnú dedinku rozprestierajúcu sa medzi Strážovskými vrchmi a Javorníkmi trápi najmä nedostatok bytov. „Už teraz mám na stole niekoľko žiadostí, ktoré však nemôžem uspokojiť. Nie sme vlastníkmí pozemkov a na ich nákup nemáme financie,“ uprešňuje starosta. Územný plán obce rieši jej rozvoj. Chcé prerobiť dve budovy, v súčasnosti využívané ako sklady a sídlo istej firmy. Tým by mohli vytvoriť 50 nových bytov.

EKOLÓGIA A TURISTIKA

Ako predseda mikroregiónu Hričov, združujúceho osem obcí, zabezpečil prostredníctvom Recyklačného fondu finančné prostriedky na skvalitnenie separovania domového odpadu. „Deti sú moji ekologickí policajti,“ hovorí s úsmevom starosta. Má k nim blízko, a to nielen vďaka tomu, že budova Základnej a materskej školy je situovaná oproti Obecnému úradu. On im na oplátku pomohol zriadiť internetový a DVD klub v blízkosti školy. Starších k separácii odpadu motivuje znížením nákladov na jeho odvoz.

Snom starostu je pritiahnúť do regiónu čo najviac turistov. „Chceme využiť studničky „kyselky“, nachádzajúce sa v našom katastri a vybudovať náučné chodníky a cyklotrasy, spájajúce Dolný Hričov so Súľovskými skalami,“ prezrádza svoje plány Jozef Trizuljak. „Plánujeme vybudovať nový park a zároveň prerábame cintorín. Staré smreký lemujujú cintorín začali ohrozovať náhrobné kamene a plot. Takže sme v spolupráci s pani architektkou Szabovou vytvorili zaujímavý projekt. Ten počíta so zachovaním časti smrekových kmeňov. Tie budú po očistení osadené drevorezbami s biblickými motívmi, ktoré vytvoria žiaci Rezbárskej umeleckej školy ako ročníkové práce. Bude to pravdepodobne rarita na Slovensku,“ predstavuje svoju víziu starosta.

Pri vstupe do obce víta návštevníkov osemdesiatdva-ročná hasičská striekačka. Každoročné Cyrilo-metodské slávnosti, ktoré majú výborný ohlas u nás i v zahraničí, navštevujú Nemci, Poliaci, Česi i Indovia. V budúcom roku budú organizovať už desiaty ročník turnaja O putovný pohár starostu obce v minifutbale a plážovom volejbale.

„Či budem kandidovať i v nasledujúcich voľbách? Rozhodne áno, chcel by som pokračovať v rozbehnutých projektoch. Táto práca ma naplňa. Je to taká každodenná mravčia robota, ktorá sa darí, keď to človek neberie ako záťaž,“ dodáva starosta. Jeho synovia nekráčajú v otcových vojenských šlapajach. Vyleteli z hniezda a úspešne sa venujú práci v civilnom sektore. Možno sa raz do obce vrátia a budú pokračovať vo všestrannom rozvoji Horného Hričova, o ktorú sa usiluje ich otec, bývalý profesionálny vojak.

rtn. **Zuzana MILDEOVÁ**

Foto **Jozef ŽIAK**

[ŽENA V REZORTE]

[VOJACI VO VEREJNOM ŽIVOTE]

Medaila „Za rozvoj AOS“

Rektor Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika (AOS) v Liptovskom Mikuláši prof. Ján Kurty udelil 11. septembra historicky prvé dve medaily „Za rozvoj AOS“. Ocenil nimi celoživotnú prácu dvoch z najväčších osobností slovenského vojenského vysokého školstva: generálmajora v.v. Dr. h. c. prof. Ing. Vladimíra Janečka DrSc. a plk. v.v. prof. Ing. Zdeňka Kúsa, CSc. pri príležitosti ich odchodu do dôchodku..

Obaja pôsobili v Liptovskom Mikuláši ako pedagogickí pracovníci od vzniku VVTŠ v roku 1973, vykonávali aj funkciu náčelník – rektor, prof. Janeček v rokoch 1987 – 1991, prof. Kús v období 1991 – 1993.

Slávnostné zhromaždenie pokračovalo odovzdaním devätnástich medailí „ZA VERNOST OS SR“ I. a II. stupňa, ktoré pri príležitosti ukončenia činnosti posledných vojenských katedrií AOS udelil odchádzajúcim pedagógom náčelník GŠ OS SR generálporučík Ľubomír Bulík.

Text a foto Soňa JAROŠOVÁ

Druhý Kurz národnej bezpečnosti

Za zvukov slávnostných fanfár nastúpili 8.septembra 2006 na otvorenie 2. ročníka Kurzú národnej bezpečnosti v NAO v Liptovskom Mikuláši dvanásť frekventantí. Jednotlivo boli predstavení ministromi obrany SR Františkovi Kašickému, zástupcovia náčelníka GŠ OS SR genmjr. Petrovi Gajdošovi a ďalším hosťom.

Po úspešnom prvom KNB, v ktorom prednášalo viac ako sto erudovaných odborníkov z civilného i vojenského života zo Slovenska i zo zahraničia, bude jeho 10-mesačný druhý ročník pokračovať novelizovaným programom. Obsiahne dva aspekty – civilný a zahraničný. Od apríla do júna 2007 bude mať kombinovanú skupinu študentov - okrem dôstojníkov OS SR a zahraničného zástupcu z Armády ČR sa budú v kurze pripravovať i zamestnanci štátnej a verejnej správy, ktorí sa zaoberajú problematikou bezpečnosti.

Dvanásť vojenský profesionáli spĺňajú požiadavky výberu generálskej rady náčelníka GŠ OS SR a sú predurčení na riadiace funkcie v rezorte. Veliteľ NAO brig. gen. Ing. Mikuláš Regula privítal účastníkov kurzu – 9 plukovníkov a 3 podplukovníkov na pôde akadémie a vyslovil presvedčenie, že kurz splní svoje ciele a jeho absolventi sa budú hrdiť označením „dôstojník generálneho štábu“. Účastníci 2. ročníka KNB: plk. Ing. Svetozár Bohuš, plk. Ing. Ján Burda, plk. Ing. František Hudák, plk. Ing. Michal Chlebec (AČR), plk. Ing. Jindřich Joch, plk. Ing. Dušan Kochan, plk. Ing. Juraj Krištofovič, plk. Ing. Ľubomír Miškoľci, plk. Ing. Ondřej Novosad, pplk. Ing. Juraj Grivna, pplk. Ing. Peter Jurek, pplk. Ing. Ľubomír Šebo.

Text a foto Alena HARAGOVÁ

Nový školský a výcvikový rok

V Národnej akadémii obrany otvorili 5. septembra nový školský a výcvikový rok pre kadetov, kariérne kurzy a príslušníkov akadémie. Brig. gen. Mikuláš Regula, veliteľ NAO, privítal nových 117 kadetov 1. ročníka, študentov Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, ktorí deň predtým slávnostne zložili vojenskú prísahu.

Veliteľ NAO otvoril 8. septembra 2006 3. vyšší veliteľsko-štábný kurz (7. 9.-30. 4. 2007), 6. základný veliteľsko-štábný kurz (7. 9.-29. 12. 2007) a druhú časť praporčíckeho kurzu (7. 9.-16. 11. 2007). Zároveň sa začal 9. kurz pre nižších štábných dôstojníkov – JSOC (Junior Staff Officers Course) zo strednej a východnej Európy, do ktorého nastúpilo 29 dôstojníkov z 11 krajín. Dňa 11. septembra odštartoval i odborný kurz pre profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu obrany s názvom „Odborná terminológia v rozhodovacom procese“. Do nových kariérnych kurzov nastúpilo viac ako 150 profesionálov.

(hg)

Francúzi na Liptove

Početná výprava 35 absolventov Inštitútu vysokých štúdií národnej obrany (IHEDN) z Regionálneho centra z Toulouse (Francúzsko) navštívila 13. septembra 2006 NAO v Liptovskom Mikuláši, aby sa zoznámila s jej poslaním a štruktúrou.

Francúzsku skupinu viedol gen. Jacques Péchamat a pridelenec obrany Francúzska v SR pplk. Jean-Christophe Gaulard. Hostia v rozhovore s veliteľom NAO brig. gen. Mikulášom Regulom konštatovali, že ich Inštitút má analogické zameranie so slovenským Kurzom národnej bezpečnosti NAO, ktorý pripravuje vyšší vojenský manažment v oblasti bezpečnostnej politiky, stratégie, krízového manažmentu a strategického líderstva. Tým sa otvorila cesta spolupráce oboch strán. Veď v 1. ročníku KNB ako prvý hosť prednášal práve pridelenec obrany Francúzska v SR pplk. Gaulard.

Francúzsky IHEDN má 70-ročnú tradíciu - založený bol v roku 1936 viceadmirálom Raoulom Castexom. Od začiatku mal poslanie vzdelávacej inštitúcie, len po 2. svetovej vojne sa špecializoval na povojnovú situáciu a jej potreby. Inštitút podporoval gen. Charles de Gaulle a na základe jeho podnetov sa IHEDN rozšírilo na národnú vzdelávaciu organizáciu. Má samostatné kurzy pre vojakov a samostatné kurzy pre civilov, v niektorej problematike sa tieto kurzy spájajú. Hlavným cieľom takéhoto postupu je dosiahnuť vzájomnú prepojenosť armádnej a civilnej sféry v krajine.

(hg)

„Rysy“ na Rysoch

Dňa 10. augusta 2006 sa príslušníci Veliteľstva ľahkej brigády z Topoľčian zúčastnili na turistickom výstupe na vrch Rysy. Iniciátorom danej akcie bol veliteľ ľahkej brigády brigádny generál Stanislav Petrevec. Dôvod výstupu bol symbolický, pretože znakom Ľahkej brigády je rys. Cieľom bolo zvýšiť fyzický zdatnosť a zdokonalenie príslušníkov Veliteľstva ľahkej brigády v pohybe a orientácii vo vysokohorskom teréne. Štart bol na Štrbskom Plese. Po štyroch hodinách náročného výstupu nás potešil pohľad na chatu pod Rysmi. Napriek nepriaznivému počasiu, ktoré sa zmenilo v priebehu pár minút, sa účastníci výstupu nedali odradiť a stúpali až na samotný vrchol Rysov do výšky 2499 m. n. m., kde po prvýkrát zaviala vlajka so znakom Ľahkej brigády.

npor. Gabriela ŠKVARENINOVÁ

Protokol v praxi (10)

Zasadací poriadok

Pri spracovaní zasadacieho poriadku treba dôkladne poznať nielen protokolárne poradie, ale mať aj značnú skúsenosť. Nedodržanie protokolárnych zásad môže narušiť nielen osobné styky, ale za určitých okolností aj vzťahy medzi krajinami. Nemalo by dôjsť k situácii, že sme v nevedomosti a bez zlého úmyslu posadili k sebe ľudí so vzájomnou averziou z politických, náboženských alebo iných dôvodov.

Zasadací poriadok musí byť premyslený vopred, aby nedochádzalo k trápnyh situáciám. V prípade, že hosťiteľ pozýva na podujatie aj s manželkou, je pravidlom pozvať hostí rovnako s manželkami (pokiaľ sú ženatí). V prípade, že sú pozývané páry, treba, aby aj hosťiteľ bol sprevádzaný manželkou.

Pri zostavovaní zasadacieho poriadku je dôležité prihliadať na jazykové znalosti, záľuby hostí a vzájomné sympatie, ktoré sú predpokladom na dobrú spoločenskú konverzáciu. Ak musíme z jazykových dôvodov počítať aj s tlmočníkmi, možno ich umiestniť tam, kde je ich prítomnosť potrebná, ich miesto sa protokolárne nepočíta.

Čestný hosť a hlavný hosťiteľ sedia proti sebe, po pravici hlavného hosťiteľa posadíme hosťa č. 2, po pravici čestného hosťa posadíme hosťiteľa č. 2. Čestného hosťa posadíme na tú stranu, odkiaľ je lepší výhľad z okna, hosťiteľ by mal sedieť na mieste proti dverám, odkiaľ vstupuje do sály obsluha, takýmto striedavým spôsobom postupujeme aj pri ostatných pozvaných hosťoch.

Na podujatí, kde je hosť a hosťiteľ aj s manželkami, platí zásada, že manželka hosťa sedí po pravici hosťiteľa a manželka hosťiteľa sedí po pravici hosťa. Miesto na konci stola obsadíme domácimi hosťami. Žena by nemala nikdy sedieť na konci stola.

Ak pozývame na podujatie aj významného hosťa, postúpi hosťiteľ svoje významné miesto tomuto čestnému hosťovi a sám zasadne po pravici prvej dámy. Pri umiestňovaní hostí na bočných krídlach stola sú vonkajšie miesta čestnejšie ako vnútorné. Priestor v miestnosti sa najlepšie využije použitím stola v tvare E. Najvhodnejšie je použiť stôl okrúhleho tvaru, kde nikto nesedí na konci stola a všetci vidia na seba. Pokiaľ nie je k dispozícii vhodná miestnosť na rozmiestnenie jedného veľkého stola, môžeme hostí rozmiestniť k niekoľkým samostatným stolom (najlepšie pre 6-12 osôb), pričom hosťiteľ a hosťiteľka zaujmú miesto pri iných stoloch. Ak nemáme vhodnú miestnosť na umiestnenie stolov, môžeme použiť dve alebo viaceré miestnosti. Pri početnej spoločnosti dávame menovky s menami pred taniere hostí, okrem toho je zasadací poriadok vyvesený pred dverami do miestnosti. K stolu si najskôr sadá hosťiteľka, páni čakajú, kým sa neusadia všetky dámy.

Zasadací poriadok na rokovaniach je jednoduchší ako pre obedy alebo večere - hlavného hosťa posadíme čelom k obluku, osoby tvoriace jeho sprievod posadíme podľa protokolárneho poradia po celej jednej strane, jeho spolupracovník s najvyššou funkciou sedí po pravej strane, ďalší v poradí po ľavej strane, a tak sa striedavo pokračuje až na koniec stola, rovnaké pravidlo platí aj na hosťiteľskej strane. Počet členov sprievodu hosťiteľa by nemal výraznejšie prevýšiť počet sprievodu hosťa, prípustné je prevýšenie o jednu, maximálne o dve osoby.

Miloš ARNOLD

Oddelenie protokolu KaMO

Obranná štandardizácia (s dôrazom na výzbrojno - technickú oblasť)

Slovenská republika je tretí rok integrálnou súčasťou NATO. Ako členský štát si musíme bezpodmienečne plniť úlohy aj v oblasti obrannej štandardizácie.

Práve oblasť obrannej štandardizácie je procesom na dosiahnutie interoperability. Interoperabilita na rozdiel, či na dôvazok od kompatibility v sebe zahŕňa schopnosť konať, byť akcieschopný, a to navzájom s inými zložkami. Vyjadrené jednoduchšie a adresnejšie pre potrebu ozbrojených síl, je to schopnosť synergicky operovať v spoločných misiách a bojových úlohách.

Obrannú štandardizáciu možno členiť na tri oblasti:

- 1) výzbrojno - technickú (materiálnu)
- 2) operačnú
- 3) administratívnu oblasť

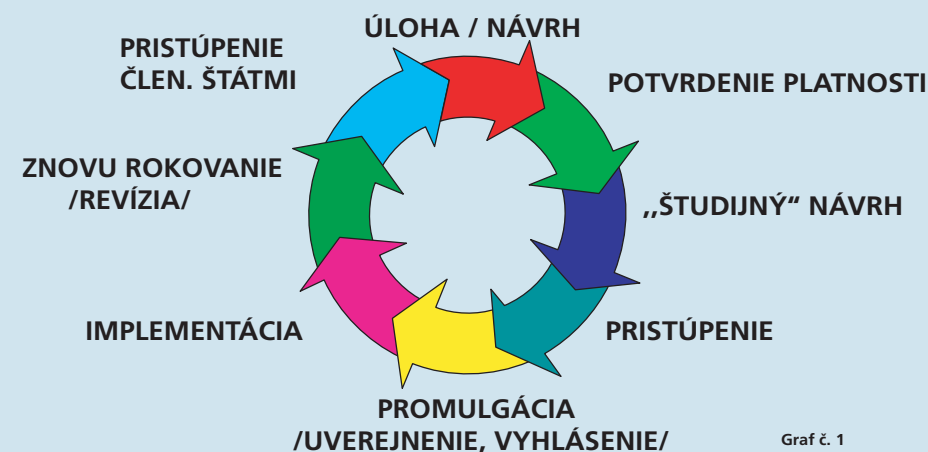
SR, ktorá si plní svoje záväzky voči partnerom v NATO v oblasti obrannej štandardizácie, musí priebežne ratifikovať a následne implementovať štandardy, ktoré sú v mnohých členských krajinách NATO už prijaté a implementované. Slovensko v tomto smere dobíha množstvo prác a súběžne musí pristupovať k novým požiadavkám zo strany Aliancie.

rámca a postupov je málo obsažný. Ďalším materiálom pre ozrejmienie uvedenej oblasti je norma pre návrhy a stanoviská k prijatiu štandardizačného dokumentu NATO, ktorú tvorí spojenecká publikácia AAP-3(H) „Procedures for the development, preparation, production and updating of NATO standardization agreements (STANAGs) and allied publications (APs) – Procedúry pre spracovanie, prípravu a novelizovanie štandardizačných dokumentov (STANAG) a spojeneckých publikácií (AP)“.

Medzeru v procesnom rámci by mal v dohľadnej dobe vyplniť interný normatívny akt, Nariadenie ministra obrany SR o zabezpečení obrannej štandardizácie. Predmetná právna norma je v gescii Úradu pre obrannú štandardizáciu, kodifikáciu a štátne overovanie kvality (ÚOŠKŠOK) Trenčín. V súčasnosti je vo fáze pripomienkového konania a spolu so sľúbenou metodickou časťou by mali tvoriť aj procesnú, či procedurálnu normu pre potrebu obrannej štandardizácie vo vnútri rezortu obrany. Ťažisko požadovaných úloh v oblasti obrannej štandardizácie spočíva vo veľkej miere vo výzbrojno – technickej štandardizácii, ktorá v rámci organizačnej štruktúry po odbornej stránke zamerania patrí do pôsobnosti CNAD - Conference of National Armaments Directors – Konferencia národných riaditeľov pre výzbrojovanie (graf. 2). Graf znázorňuje široký záber úloh, ktoré spadajú pod výzbrojno – technickú oblasť ako subsystém obrannej štandardizácie.

Hlavným predstaviteľom za SR v hlavnej skupine CNAD je národný riaditeľ pre výzbrojovanie. Delegáti menovaní národným riaditeľom pre výzbrojovanie, ktorí sú zastúpení vo väčšine skupín a podskupín CNAD, sú predstaviteľmi rezortu obrany a skúšobno – technických výskumných

Procesné fázy spracovania STANAG/AP

Graf č. 1

ústavov. Z hľadiska práce týchto skupín a podskupín musia byť významným sprostredkovateľom informácií práve títo delegáti jednotlivých skupín CNAD v priebehu prípravy nových štandardov, ako aj revízií už existujúcich štandardov (v trojročných cykloch) a podobných úloh medzi predmetnou skupinou, či podskupinou CNAD a požiadavkami či úlohami, plynúcimi zo strany CNAD pre SR.

VYMEDZENIE PRIORÍT

Pre úspešné zvládnutie úloh na ďalšie obdobie vo výzbrojno – technickej štandardizácii a následnej implementácii je podstatné vymedzenie priorit v uvedenej oblasti tak, aby proces smerujúci k interoperabilite postupoval efektívne, od podstatnejšieho k menej podstatnému a kontinuálne. Treba mať pritom na zreteli aj vzájomnú previazanosť jednotlivých štandardizačných noriem, či ich celých portfólií. V prvom rade treba vybudovať pevné základy v oblasti uvedenej štandardizácie, aby boli prijaté a následne implementované najrelevantnejšie obranné štandardy, na ktorých možno stavať a konkretizovať ďalšie úlohy a reálne vymedziť časové horizonty na ich zavedenie do života. Z uvedeného dôvodu sa každoročne tvorí „Plán prijímania a implementácie štandardizačných dokumentov vo výzbrojno – technickej oblasti v pôsobnosti skupín CNAD“.

Bez retrospektívnej analýzy nemožno predpovedať budúcnosť. A chceme hovoriť o trendoch štandardizácie vo výzbrojno - technickej oblasti v budúcnosti, nemožno obísť rok 2005. V uvedenom roku SR pristúpila k 75 STANAGom, 14 APs a v implementačnej oblasti vyhotovila 25 implementačných noriem formou TP (technických podmienok) alebo SOŠ (slovenských obranných štandardov). Tento výsledok bol v uvedenej oblasti v porovnaní s krajinami, ktoré sa stali členmi aliancie NATO v roku 1999, pri ich začiatkoch v oblasti štandardizačného procesu viac než uspokojivý.

V súčasnom roku sme vypracovali „Plán prijímania a implementácie štandardizačných dokumentov vo výzbrojno – technickej oblasti v pôsobnosti skupín CNAD pre rok 2006“, ktorý sa priebežne plní. V uvedenom pláne si kladieme za úlohu pristúpiť k 76 štandardom s tým, že implementačné normy v reflexii na pristúpené STANAGs

Medzi hlavné priority pri tvorbe plánu na rok 2007 bude patriť zabezpečenie požiadaviek zo strany NATO Standardization Agency (NSA) – Agentúra pre štandardizáciu NATO. V spolupráci s vojsko – technickými ústavmi (inštitútmi), ÚOŠKŠOK Trenčín a ostatnými dotknutými zložkami rezortu obrany budeme musieť spoločne určiť ďalšie oblasti, ktoré by dotvárali už začatú „výstavbu“ základne pyramídy vo výzbrojno – technickej oblasti. Pri uvedenom procese tvorby plánu na nasledujúci rok treba však brať do úvahy aj aspekty, medzi ktoré patria:

- množstvo finančných prostriedkov určených na uvedenú oblasť,
- materiálno-technické možnosti spracovateľov pri spracovaní návrhov štandardizačných noriem,
- kapacitu a kvalitu ľudských zdrojov, ktorými spracovatelia disponujú.

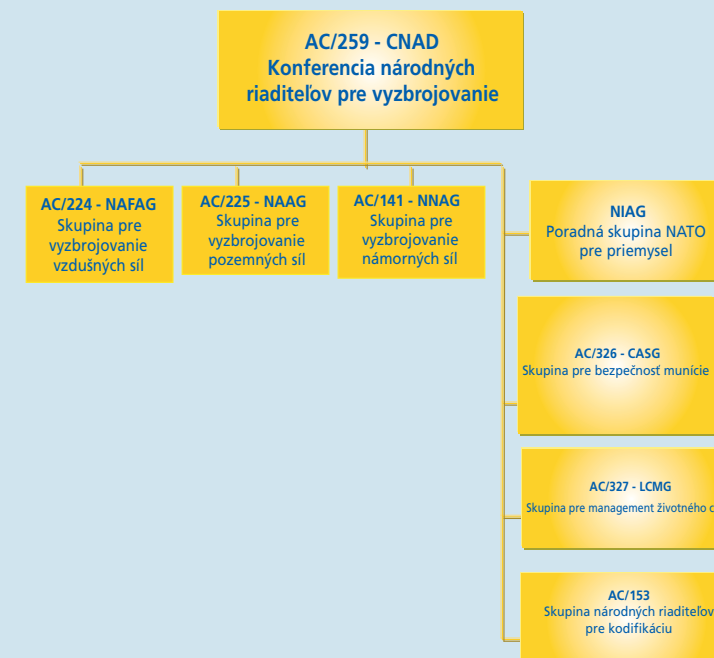
Úlohou tohto náročného a dlhodobého procesu v oblasti výzbrojno – technickej štandardizácie ako relevantného prvku obrannej štandardizácie je postupne dosiahnuť interoperabilitu s ostatnými členskými krajinami NATO. Bez dosiahnutia postupnej úplnej interoperability, ktorej štartovacou fázou je oblasť štandardizácie v nadväznosti na ďalšie etapy obranného plánovania až po etapu zavádzania, by sme sa neboli schopní reálne integrovať do spoločných zložiek NATO. Naše členstvo v NATO a plnenie si záväzkov z toho plynúcich by nebolo plnohodnotné, efektívne a neboli by sme schopní vytvárať synergický efekt pri plnení spoločných misijných, či bojových úloh.

Ing. Rastislav KALAFUT

Ilustračné foto Vojtech HUČKO

Odbor výzbrojovania SEOPMZ MO

Základná schéma štruktúry Konferencia národných riaditeľov pre výzbrojovanie (CNAD)

Graf č. 2

Sahara

V dňoch 25. až 27. augusta sa v priestoroch bývalej strelnice VVP Záhorie konal 3. ročník pretekov historických vozidiel SAHARA 2006. Stretnutie veteránov zorganizoval Slovenský klub historických vojenských vozidiel a Vojenský historický ústav s pomocou VTSU Záhorie, IPR Slovakia a CORVUS Slovakia.

Na Záhorí sa predstavilo takmer 70 kusov historickej vojenskej techniky z Rakúska, Poľska, Česka a Slovenska - motocykle, ľahké, stredné a ťažké autá, obrnené transportéry kolesové aj pásové, nechýbali ani stredné tanky T-34, VT-34. VTSU Záhorie divákovi predviedol za jazdy aj v statickej pozícii testovanú techniku OT-90 M, T-72 M2 Modernu i protiletadlový komplet BRAMS.

Program sa začal za prítomnosti ministra obrany

Františka Kašického prehliadkou zrekonštruovaných strojov, ktoré vďaka starostlivosti ich majiteľov vyzerajú, akoby ešte dnes slúžili v armádach sveta. Potom sme si bojovou ukážkou pripomenuli 62. výročie SNP. Slovenská povstalecká armáda v nej prepadla motorizovanú kolónu nemeckého Wehrmachtu. Na akcii sa zúčastnili členovia klubov KPVHS a Carpatia z Bratislavy. Po nej nasledovalo predvedenie jazdných vlastností už spomínanej modernej techniky. Až do večera nasledovali jazdy na polygóne spojené so súťažou v jednotlivých kategóriách. Nesúťažili v nich len vodiči, ktorí si tu mohli vyskúšať namáhavú jazdu v piesočnatom teréne, ale aj osádky v streľbe z ručných zbraní a pri poskytovaní prvej pomoci. Na záver vyhlásili víťazov jednotlivých kategórií.

Text a foto **Vojtech HUČKO**

SLOVENSKÝ KLUB HISTORICKÝCH VOJENSKÝCH VOZIDIEL

Klub pôsobí už štvrtý rok ako neziskové občianske združenie spájajúce 15 nadšencov z Bratislavy a okolia. Sú členmi medzinárodnej federácie historických vozidiel FIVA so sídlom v Paríži. Dohromady vlastnia 40 vozidiel, z ktorých najzaujímavejšími sú nemecké KDF 82, mladoboleslavská Škoda 973 BABETA i ruské GAZ 67 ČAPAJEV a GAZ 46 MOV-TAJGA.

Spolu s VHÚ Piešťany, VTSÚ Záhorie každoročne organizujú zaujímavé podujatie SAHARA. Svoje vozidlá taktiež poskytujú na rôzne akcie spojené s rekonštrukciou bojov na území Slovenska a zúčastňujú sa s nimi na výstavách u nás i v zahraničí.

Veľmi radi privítajú nových členov. Tí nemusia byť vlastníkom žiadneho veterána, podmienkou vstupu je kladný vzťah k historickým vozidlám a dostatok voľného času. Záujemcov sú ochotní oboznámiť s údržbou i riadením automobilov. Ročný členský poplatok predstavuje 500,- Sk.

rtn. **Zuzana MILDEOVÁ**

Ilustračné foto **Vojtech HUČKO**

Kontakt: Slovenský klub historických vojenských vozidiel

Prezident: Ing. Peter Krasňanský

Adresa klubu:

Železničarska 13,
811 04 Bratislava 1
Tel.: 02 5249 1341, 02 5249 1350, 0905 442 888,
fax: 02 5249 1350
E-mail: office@iprslovakia.sk

Pohľad vojenských dôchodcov

Ozbrojené sily SR v posledných rokoch výrazne zmenili svoju tvár - z pohľadu kvality aj početnosti. Mladí ľudia vstúpili do radov armády a nahradili tých, ktorí odišli a stali sa vojenskými výsluhovými dôchodcami. Počet dôchodcov dynamicky vzrástol, najmä v posledných piatich rokoch. V polovici roku 2006 bolo evidovaných takmer 14 000 poberateľov vojenských výsluhových dôchodcov.

Táto mnohopočetná skupina bývalých vojakov si zasluhuje osobitú pozornosť zo strany vedenia rezortu, vyžaduje si zvláštnu stratégiu a prístup. K formovaniu takejto stratégie napomáhajú aj pravidelné sociologické výskumy v tejto komunite, ktoré od roku 2000 organizuje v spolupráci s VÚSZ oddelenie analýz a verejnej mienky MO SR.

REKORNÝ POČET RESPONDENTOV

V mesiacoch jún až júl 2006 sa uskutočnil v poradí štvrtý takýto výskum, ktorého objektom boli všetci výsluhoví dôchodcovia. Výskum mal za cieľ získať spätnú väzbu o problémoch, ktoré ich najviac trápia, zistiť ich postoj k súčasným ozbrojeným silám a v neposlednom rade zistiť problémy, ktoré majú bývalí vojaci so zaradením sa do pracovného procesu po skončení profesionálnej kariéry.

Výskum bol nad očakávanie úspešný. Svedectvom je fakt, že na poštu poslanú anketu odpovedal rekordne vysoký počet respondentov (više 5100). Zhruba 40-percentná návratnosť dotazníkov veľmi potešila výskumný tím, v sociologickej praxi je takáto vysoká návratnosť zriedkavá. Najvyššia bola u starších výsluhových dôchodcov, ktorí v ankete videli možnosť komunikácie s rezortom, mnohí využili možnosť odpovedať na otvorenú otázku v závere dotazníka a uviedli problémy alebo otázky, ktoré by podľa nich malo MO SR vo vzťahu k svojim dôchodcom riešiť.

AŽ 92 PERCENT S POZITÍVNYM VZŤAHOM

Realizátori výskumu sa chcú prostredníctvom časopisu Obrana poďakovať všetkým, ktorí pozitívne reagovali a poslali vyplnený dotazník. Vojenský mesačník Obrana je prvý, v ktorom sú publi-

kované výsledky z tohto výskumu a formou série niekoľkých článkov bude tento časopis informovať o výsledkoch výskumu a návrhoch na opatrenia, ktoré z výskumu vzišli.

Aj po odchode z činnnej služby bývalí vojaci nezanevrelí na armádu, až 92 % z tých, ktorí vyplnili a zaslali dotazník, uviedlo, že ich vzťah k armáde je aj po odstupe času pozitívny. Viac alebo menej negatívny vzťah k OS SR má len 8 % bývalých vojakov.

VÝSLÚŽILCI VERIA PROFESIONÁLOM

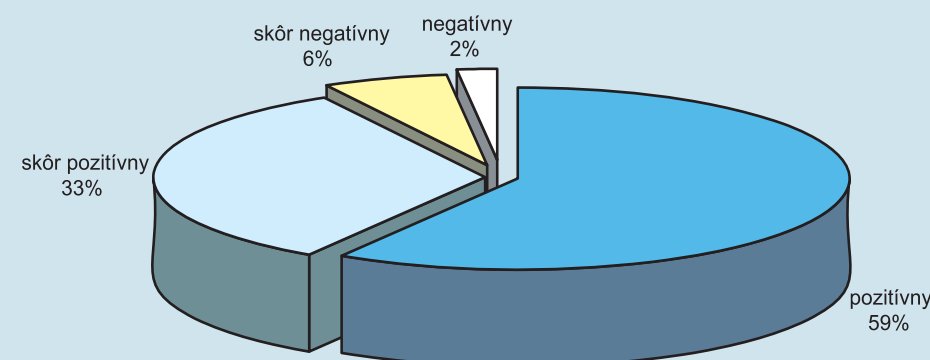
Podobne je to aj s dôverou k ozbrojeným silám. Novým, plne profesionalizovaným ozbrojeným silám, teda novej armáde, ktorá je v mnohom iná ako tá, ktorú poznali najmä starší bývalí vojaci, dô-

veruje až 79 % respondentov - výsluhových dôchodcov. Je len veľmi málo takých, ktorí jej nedôverujú - 5 %.

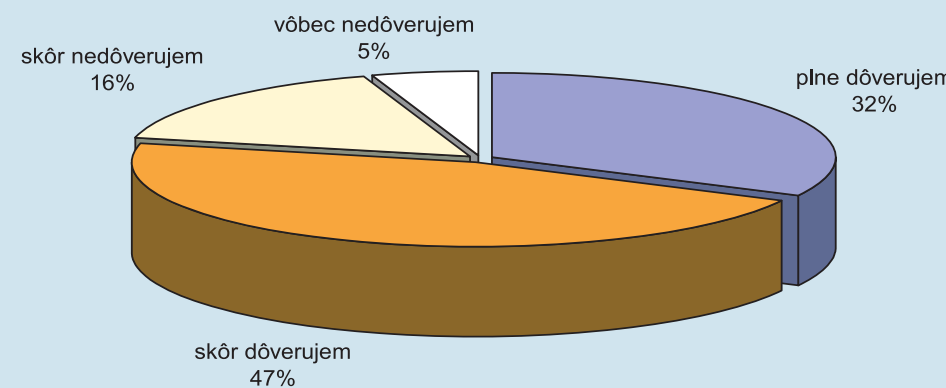
Výsluhoví dôchodcovia sú pre ozbrojené sily cennou devízou - sú veľmi významnou skupinou, ktorá tvorí najbližšie okolie súčasnej profesionálnej armády, skupinou výrazne ovplyvňujúcou mienku verejnosti o nej. Civilná verejnosť sa na nich často obracia s otázkami, ktoré sa vzťahujú k fungovaniu a činnosti armády. Je preto dobré z pohľadu imidžu ozbrojených síl, že drvivá väčšina z výsluhových dôchodcov má s odstupom času pozitívny vzťah a dôveruje OS SR.

Karol ČUKAN

Súčasný vzťah výsluhových dôchodcov k armáde (n = 5150)

Ako bývali vojaci dôverujú súčasným ozbrojeným silám (n = 5150)

FOLKLÓRNY TRENČÍN 2006

V dňoch 9.-10. septembra 2006 sa uskutočnil 4. ročník celorezortného folklórneho festivalu FOLKLÓRNY TRENCÍN 2006, ktorý organizovalo KaMC OS SR v Trenčíne. Cieľom podujatia bolo prezentovať aktivity folklórnych súborov, ktorých zriaďovateľmi sú útvary a zariadenia OS SR, pred širokou občianskou verejnosťou. Festival sa tradične konal v rámci festivalu ľudovej kultúry a zábavy "Pri trenčianskej bráne", ktorý organizuje mesto Trenčín.

Choreografiou a profesionalitou upútali divákov Detský folklórny súbor TURIEC a folklórny súbor FATRAN z PK Martin. Oživením programu na Mierovom námestí v Trenčíne bolo vystúpenie mužskej speváckej skupiny „SUCHE KARKI“, ktorých zriaďovateľom je PK Prešov. Piesne z oblasti Šariša a Zemplína v ich podaní vyvolali priaznivé reakcie divákov. Skupina je výlučne zložená z profesionálnych vojakov, zamestnancov a bývalých profesionálnych vojakov. Prehliadku obohatili aj členovia folklórneho súboru HAVIAR, ktorý pracuje pri VÚ Rož-

ňava. Zvláštnosťou súboru je aj vekové zloženie súboru - od 14 do 66 rokov. Režisérka programu Mgr. Zlatica Janáčíková začlenila na záver programu folklórny súbor BORIEVKA, ktorý pracuje pri VÚ 1304 Košice. Tance a spevy z východného Slovenska „dvíhali“ divákov zo stoličiek a mohutný potlesk prinútil „pridať“.

Jedným z cieľov prehliadky bola aj popularizácia OS SR na verejnosti. Už tradične organizátori pripravili mimosúťažné vystúpenia v kúpeľnom meste Trenčianske Teplice. Účasť vyše 300 domácich a zahraničných divákov svedčí o záujme o náš folklór. Samotný program vyvolával nadšené reakcie, ktoré na záver spontánne vyvrcholili v spoločné tance účinkujúcich s divákmi.

Na festivale zúčastnilo sa 120 účinkujúcich. Táto krásna tradícia prispieva k zachovaniu ľudového umenia a zároveň pestuje v srdciach členov súborov, ako aj divákov pocit hrdosti k národnej kultúre.

Zlatica JANÁČIKOVÁ
Foto **Janka TUREKOVÁ**

Výchova a kultúra

K stabilizácii personálu, skvalitneniu i zatriktívneniu vojenskej služby môže aktívne pomôcť výchova a kultúra. Profesionálni vojaci si najviac cenia sociálne istoty. Po otázkach bezpečnosti a kariérneho postupu nasleduje na štvrté priečke podľa prieskumu ďalšia možnosť vzdelávania – rozvoj osobných schopností a uspokojovanie potrieb sebarealizácie.

VÝCHOVA NA OKRAJI

Pri udržiavaní a rozvoji súčasného personálu ozbrojených síl má významné postavenie výchova. Mnohí velitelia výchovu považujú za skončenú odchodom jedinca z rodiny a absolvovaním povinnej školskej dochádzky. Výchova je však zjednodušene povedané formovaním osobnosti človeka. A tá sa formuje celý život, samozrejme s rôznou intenzitou.. V produktívnom veku osobnosť každého z nás formujú najmä sociálne aspekty pracovného prostredia, medziľudské vzťahy, kultúra procesu riadenia a vedenia, kvalita komunikácie nadriadeného s podriadenými, osobný príklad nadriadeného a pod. Môže to fungovať živelne alebo cieľavedome. Ide o to, či chceme do formovania osobnosti podriadených (keď už nechceme použiť pojem „výchova“) vstupovať, projektovať očakávaný výsledok s ohľadom na úlohy útvaru, jednotky. A každý zodpovedný nadriadený by mal chcieť. Finančné náklady na to sú zanedbateľné. Veď koľko stojí oproti tomu nábor, príprava a výcvik jedného nového vojaka?

Z tohto pohľadu zaráža zistenie, že o služobnom predpise Vých-1-1 o výchove profesionálnych vojakov sa vie všeobecne málo. Málo o ňom vedia (alebo presnejšie skôr nevedia), a tým s ním nepracujú ani pracovníci personálneho manažmentu. Náčelníci oddelení a skupín personálneho manažmentu prevažne dôvodia, že oni majú predsa na starosti realizáciu zákona (rozumej zákona č. 346/2005 o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Bohužiaľ, im ide len o administratívne zabezpečenie štátnej služby profesionálnych vojakov. Ustanovenia § 8 písm. c), § 106 ods. 1 písm. b) a d) zákona však hovoria aj o iných nástrojoch. Na realizáciu tohto predpisu v útvaroch chýbajú kvalifikovaní odborníci.

Na udržaní a rozvoji súčasného personálu sa významnou mierou môže podieľať aj kultúra. Dokáže prostredníctvom špecifických nástrojov formovať

vojakov, ich pozitívny vzťah a pocit spolupatričnosti k útvaru. Ide o vytváranie podmienok na uspokojovanie záujmov predovšetkým v mimopracovnom čase. Záujmové aktivity alebo krúžky sa už dnes „nenosia“. Ale nemajú profesionálni vojaci žiadne záujmy? Napríklad v prípade knižníc sa začína karta obracať. Velitelia ich už nerušia, ale chcú ich zakladať a zlepšovať (napríklad veľmi dobrá knižnica 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline). Odmenu za to bude väčšia zainteresovanosť vojakov na úlohách útvaru a viac ochoty plniť príkazy.

KLUBY NIE SÚ PREŽITOK

Na rôznych úrovniach sa dosť diskutovalo o kluboch profesionálnych vojakov. Škoda, že sa len diskutovalo a pomerne málo urobilo. Majú ich vo všetkých tzv. vyspelých ozbrojených silách. Všade sa vyvíjali na základe ich potrieb, kultúry a tradícií.

Prečo nie u nás? Aj v našich podmienkach existovali kluby - v medzivojnovom období, v ére socializmu a existujú aj dnes. Len sú trochu zaznávané, ako keby sme ich pokladali za prežitok socialistickej armády. Keď však chceme, aby profesionálni vojaci cítili s útvarom, s jeho úlohami, treba pre to niečo urobiť. Klub so zmysluplnou náplňou činnosti môže byť takýmto počínom. V prvom rade aspoň pre vojakov, ktorým poskytujeme ubytovanie v kasárňach a vzhľadom na rôzne pohotovosti, alebo plnenie úloh tam aj bývajú. V každých kasárňach máme budovy bývalých klubov, spravidla sú však v dosť biednom stave. Treba investovať do ich obnovy, do ich vybavenia a patrične sa o ne starať. A zrejme by mal existovať niekto, kto sa v štruktúre ozbrojených síl týmto otázkam bude programovo venovať. Zrejme by to mal byť štáb personálneho manažmentu, ktorý na to má Kultúrne a metodické centrum ozbrojených síl SR.

Vzhľadom na očakávané problémy v regrutácii sa bude treba viac zaoberať udržaním vhodných profesionálnych vojakov. To si vyžiada nielen peniaze – na platy, aktivačné a stabilizačné príspevky. Niekedy viac záväží dobrý kolektív, zmysluplná náplň práce, nadriadený, ktorého si podriadení vážia. Ale aj prostredie, ktoré umožňuje zmysluplné využitie mimopracovného času a uspokojovanie záujmov – zjednodušene sociálne prostredie, ktoré je kultúrne, uspokojujúce a motivujúce.

Pavol ŠVANTNER

Kultúrne a metodické centrum OS SR
Trenčín

Modely - Hobby 2006

Kultúrne a metodické centrum OS SR v Trenčíne zorganizovalo od 4. do 29. septembra výstavu záujmovej umeleckej činnosti a technickej tvorivosti príslušníkov OS SR „Modely – Hobby 2006“. Jej cieľom bolo predstaviť širokej vojenskej a občianskej verejnosti rôznorodosť záujmovej činnosti v rezorte a v regiónoch Slovenska. Vyše 150 ukážok z prác modelárov, zberateľské atribúty, ukážky výtvarných a remeselných prác, zbierky s vojenskou tematikou priťahovali pozornosť stovák návštevníkov. Prvýkrát sa vystavovali historické uniformy Čestnej stráže prezidenta SR a vybrané umelecké diela zamestnanca KaMC OS SR Mgr. art. Petra Valacha.

Výsledky svojej práce prezentovali kluby a krúžky pôsobiace pri Posádkových kluboch v Bratislave, Martine a Liptovskom Mikuláši, krúžky a individuálni vystavovatelia z vojenských aj nevojenských útvarov, ale aj Vojenské historické múzeum Piešťany. Organizátori sú presvedčení, že výstava zostane motiváciou nielen

pre mládež, ale pre každého, kto chce voľný čas účelne využívať.

Jana KOVALÍČKOVÁ
Foto **Janka TUREKOVÁ**

Darovaná krv

Príbeh, aký sa v súčasnosti často opakuje: pacient potrebuje pri operácii krv, no v nemocnici jej nemajú dostatok. Lekári chcú rýchlo a účinne pomôcť, ale pre konkrétneho človeka s presne určenou a nezameniteľnou krvnou skupinou sa ešte len začína hľadať darca. Robí tak nemocnica, ale aj najbližší príbuzní.

V auguste to bola naša duchovná služba, ktorá vyzývala ochotných ľudí v rámci ozbrojených síl, aby sa zmlovali nad človekom v núdzi. Bol už pripravený na zákrok, ubiehajúci čas pracoval proti nemu, čakanie a neistota ťažili. Vo vzduchu visela otázka, či nebude neskoro, až sa nájdu desiaty darcovia nie veľmi častej krvnej skupiny.

Podľa odozvy na prosbu sme s potešením konštatovali, že ľudskosť v našich ozbrojených silách je na vysokej úrovni. Jednotlivci – potenciálni darcovia, ich velitelia, administratívni pracovníci, vojenské zdravotnícke zariadenia hľadali spôsob, ako nezištne pomôcť. Nielen ako získať krv, ale aj ju čo najrýchlejšie a v poriadku dopraviť do Bratislavy. Veľmi cenný a potrebný jav pre dnešok – nemyslieť len na seba, ale konať v prospech iného. Naživo sme sa o tom presvedčili. Prešovčania dokázali nazbierať potrebné množstvo krvi aj s nevyhnutnou rezervou. Ďalší boli prichystaní, ich ochota tentoraz ostala síce nevyužitá, no dávala nádej. Všetkým patrí naša vďaka a uznanie. Poznáme výsledok celého snaženia: pôvodný termín operácie sa posunul len o tri dni, pacient žije.

Vzácná tekutina. Závisí od nej život. To bol zaiste dôvod, prečo ľudia v dobe pred našim letopočtom, teda pred narodením Ježiša Krista, považovali krv bezprostredne za sídlo života človeka. Tento pohľad prinášal so sebou morálne aj náboženské konzekvencie. Ešte i dnes jedno náboženské spoločenstvo nedovoľuje svojim členom prijať krv pri transfúzii a teda ani jej účinky pri záchrane telesného života.

Účinky ozdravujúcej, zachraňujúcej krvi pre duchovnú existenciu približuje biblický text: „Krv Ježiša, Jeho Syna Vás očisťuje od každého hriechu“. Univerzálna krvná skupina. Veľký dar, ale - neprijatý neúčinkuje. Ak nechápeme odmietanie transfúzie pri lekárskom zákroku, ešte menej rozumieme odmietaniu pomoci k zdravému životu v duchovnej oblasti.

Pravdaže, rozhoduje sa každý slobodne. Je to osobná a zodpovedná voľba s dopadom nielen na jednotlivca, ale i na jeho okolie – na naše prostredie.

Plk. ThMgr. Tomáš SEMKO

riaditeľ Úradu ekumenickej pastoračnej služby,
generálny duchovný OS a OZ SR

Akademický Triangel

AOS oslávila Deň OS pozvaním na 21. – 22. septembra po troch zástupcov z 25 stredných škôl na športovo – kultúrne – informačno – zábavné podujatie Akademický triangel. Jeho súčasťou boli aktivity v Aquaparku Tatralandia za účasti ministra obrany Františka Kašického a náčelníka GŠ OS SR Ľubomíra Bulíka. Mladí hostia videli ukážky Výcvikového strediska vojenskej kynológie v Hronseku, žilinského regrutačného strediska, 5. pluku špeciálneho určenia zo Žiliny, AOS, čestnej stráže a vojenskej polície.

(sj)

Na krásnom Kriváni

V sobotu 26. augusta sa uskutočnil XI. ročník medzinárodného vojenského výstupu na Kriváň. Organizovali ho Zväz vojakov SR v spolupráci s MO SR, GŠ OS SR a regrutačnými strediskami z Banskej Bystrice, Prešova, zo Žiliny a zúčastnilo sa na ňom 475 turistov, vojakov a ich rodinných príslušníkov zo šiestich krajín.

V sobotu ráno nepršalo, ale Tatry boli zahalené v hmle. Ako prvá vystúpila na vrchol Kriváňa skupina okolo kpt. Štefana Blahušiaka, náčelníka Regrutačného strediska zo Žiliny. V skorých ranných hodinách hore vynesli korešpondenčné lístky s logom profesionálnej armády. Spolu s plk. v.v. Jánom Maixnerom, pravidelným účastníkom jedenástich výstupov, víťali všetkých na vrchole. Každý zo 475 účastníkov dostal účastnícky a korešpondenčný lístok. Ten mohli odoslať vojenskou poštou z regrutačného stánku na Štrbskom Plese.

Okrem príslušníkov z viacerých slovenských posádok sa na výstupe zúčastnili aj vojaci z Česka, Poľska, Maďarska, Nemecka a USA. K zdolaniu vrcholu im do Novej Polianky prišiel zablahoželať aj minister obrany SR František Kašícký.

Text a foto **Richard HLAVNÁ**

Generál v. v. Rašla 95-ročný!

Významného jubilea 95 rokov sa 15. septembra 2006 dožil najstarší slovenský generál JUDr. Anton Rašla, v SNP hlavný vojenský prokurátor a člen SNR, neskôr jeden zo žalobcov v procese s J. Tisom, A. Machom a F. Ďurčanským. Antona Rašlu odsúdili v 50. rokoch ako tzv. buržoázneho nacionalistu na doživotie a väznili. Z poverenia Rady Klubu generálov SR mu prišli zablahoželať predseda a podpredseda klubu genmjr. JUDr. v. v. Ján Vido a genmjr. Ing. Peter Gajdoš, ktorý mu tlmočil pozdrav náčelníka GŠ OS SR genpor. Ing. Ľubomíra Bulíka.

Text a foto **day**

5 x odpovedz

1) Bubienkovú pištoľ vynášiel Samuel Colt v roku:

- a) 1794
- b) 1836
- c) 1875

2) Samopal AK 47, známy ako „kalašnikov“, vystrelil za minútu:

- a) 300 rán
- b) 400 rán
- c) 500 rán

3) Vynálezcom lietadla boli:

- a) bratia Stodolovci (1763)
- b) bratia Montfolfierovci (1857)
- c) bratia Wrightovci (1903)

4) V preklade znamená anglické slovo „order“ :

- a) rozkaz
- b) prejsť okolo
- c) presila

5) Román Vojna a mier je z obdobia:

- a) boja medzi šľachtou a cárom
- b) vojny proti Napoleonovi
- c) prvej svetovej vojny

Správne odpovede: 1b, 2b, 3c, 4a, 5b.

Ked' chýba tráva...

Kábalské ulice nie sú jednotvárne. O tom, že ovca nie je najvhodnejším strážnym zvieracom, svedčí aj rozobraté obrnené vozidlo, ktorého majiteľ „určite zabudol“, kde ho zaparkoval. Na území Afganistanu je množstvo zničenej techniky, či už leteckej alebo pozemnej. V mnohých prípadoch tieto objekty slúžia ako vhodný priestor na hranie pre deti. Pokiaľ takýto exponát zdobí ulicu dlhší čas, obyvatelia blízky priestor začnú

používať ako skládku odpadu, a to vyhovuje pastierom oviec, ktorí svoje stáda dokážu nasýtiť aj odpadkami. Trávnatých plôch je v tejto oblasti totiž veľmi málo. Skládok odpadu naopak až príliš veľa. Vozidlo sa nachádza na vedľajšej ceste ústiacej na hlavnú triedu v Kábule.

Text a foto **Milan VANGA**

ZASMEJME SA ...

Sedí Jano za počítačom. Do miestnosti vletí cez okno tehla zabalená do papiera. Tehla trafi monitor Janovho počítača. Monitor vybuchne. Jano zdvihne tehlu, vyrovná papier a číta:
- Predám nový monitor.

...

Jano kľučí v kuchyni na kolenách a drhne podlahu.
- Tak toto by ma v živote nenapadlo, – poznamená Jožo.

- Ani mňa! To je nápad mojej starej!

...

Jano býva na siedmom poschodí. Raz sa neskoro v noci vracia v povznesenej nálade domov a sfažuje sa manželke:

- Predstav si Marka, že som musel tých našich sedem poschodí vyšliapať peši.

- Prečo si neprivilal výťah? - čuduje sa manželka.

- Ale ja som si ho privolať. Dokonca na každom poschodí. No vždy z neho vyliezol niekto v pyžame a hnusne mi vynadal.

Jana rozbolí krk. Ledva chripí. Spomenie si, že o poschodie vyššie nad ním býva starý lekár. Zájde teda tam, zazvoní a otvorí mu krásna mladá doktorova manželka. Jano sa šeptom pýta:
- Pán doktor je doma?
- Nie je! - odvetí tiež šeptom pani doktorova. - Poďte ďalej, pán sused!

...

Nastúpil Jano k polícii. Robí tam mesiac, dva, tri a po výplatu si nechodí... Zastavil ho náčelník:

- Jano,, prečo si nebol už tri mesiace po výplatu?

- Po výplatu? - čuduje sa Jano.

- Ja som si myslel: „Vyfasoval si pištoľ, chlapče, obracaj sa, ako vieš!“

...

Lepkavé prsty

Podpráporčíkovi Marcelovi Ž., príslušníkovi Vojenskej polície Prešov, sa máli jeho služobný príjem, a preto sa rozhodol finančne si pripieť. Nie však legálne, ale bezprávnym spôsobom s čo najväčším ziskom. Využil situáciu bežnú na východe našej republiky a dňa 8. júla 2005 za 9600,- Sk zakúpil od známeho 40 kartónov cigariet Boss light, označených kontrolnou známkou Ukrajiny, nelegálne dovezených na územie SR, s úmyslom uviesť ich do voľného obehu. Tie mu objavili v aute pri cestnej kontrole príslušníci OR PZ Prešov. Svojím konaním spôsobil colný dlh vo výške 20 331,-Sk. Navyše pri tejto kontrole sa snažil ovplyvniť príslušníkov OR PZ Prešov tým, že im ponúkal 40 kartónov cigariet nájdených v jeho vozidle a následne aj peňažnú hotovosť 5000,- Sk, ak mu umožnia pokračovať v jazde bez zaistenia jeho osoby a prevážaného tovaru. Napriek začatému trestnému stíhaniu pre tieto skutky opätovne si zadovážil za 66 000,- Sk 157 kartónov cigariet zn. Boss light, 141 kartónov cigariet zn. Boss klasik a 70 krabičiek cigariet zn. Camel, označených kontrolnou známkou Ukrajiny a dovezených na územie SR nelegálne, v úmysle uviesť ich do obehu. Uskladnil ich v garáži, ale príslušníci PZ pri prehliadke 12.9.2005 ich našli a zaistili. Spôsobený colný dlh vyčíslili na 155 231,- Sk.

Týmto svojím konaním sa dopustil v prvom prípade trestného činu porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 148c ods. 1 Tr. zák. a trestného činu podplácania podľa § 161 ods. 2 Tr. zák. Bol uznaný vinný z trestného činu porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 148c ods. 1 Tr. zák. v súbehu s trestným činom legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 252 ods. 1 písm. a),b), ods. 2 Tr. zák.

Za túto snahu prísť nečestne k peniazom bol odsúdený na trest odňatia slobody na 42 mesiacov nepodmienečne so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny a na peňažný trest vo výmere 50.000,- Sk, ďalej na trest zákazu činnosti vykonávať funkciu vojenského policajta v OS SR na 4 roky a na trest prepadnutia veci (všetkých cigariet). Napokon bol zaviazaný k náhrade škody SR, zastúpenej Colným úradom Prešov, vo výške 175 562,- Sk.

Plk. JUDr. František KOVÁČ

Držme palce Robertovi

Vojenský pozorovateľ – nie, to nie je ani zďaleka bezpečná pozícia niekde v kancelárii alebo aspoň v relatívnom bezpečí vojenského tábora. Hovorí o tom by vedel aj podplukovník Ján Káľavský z pozorovateľskej misie UNTSO na Blízkom východe. Počas letnej návštevy bol smutný z toho, čo sa stalo jeho kamarátovi, talianskemu kapitánovi Robertovi Punzovi.

„Bol to pre mňa veľmi blízky človek. Spolu sme bývali v jednom dome v Tiberiase. Potom dostal rozkaz vycestovať do Libanonu. Bol na našom pozorovacom stanovisku, keď prebiehala izraelská operácia proti Hizballáhu. V našom tamojšom bunkri našli pred delostreleckou paľbou útočisko aj tri desiatky civilistov z obce Marun Ar Ras, kde som predtým strávil sedem mesiacov. Je to iba dva kilometre vzdušnou čiarou od hranice. Hizballáh mal v okolí svoje základne a tak nečudo, že tam prebiehali prudké boje. Roberto bol v tom čase tak ako mal – na pozorovateľskom stanovišti. Plnil si svoje úlohy spojené s misiou. No blízky výbuch a zásah črepinou ho nešťastne zranil. Pomáhali mu v nemocnici v Haífe. Ostal však paralyzovaný, nehýbe nohami.“

Podplukovník Káľavský vie, že vojenská služba môže priniesť aj takéto tragické momenty. Ako vojak musí pokračovať v službe. Vyrovnáť sa s tým ľudsky je však na dlhšie. Spomína, ako Roberta, ktorý bol pred vyslaním do misie kapitánom vrtulníka, v júni navštívila manželka, operná spevákka, spolu s dcérkou. On sám bol hrdým Rimanom a ekologicky založeným človekom. Aj podplukovník Ján Káľavský má rodinu. A tých detí, má dokonca päť.

V UNTSO bol aj od augusta 2005. „V roku 2005, bolo to 9. januára, zahynul v Libanone môj blízky kolega Jean Louis Valy z Francúzska. Mal štyri deti...“, spomenie náš podplukovník. Dodá: „Vojnu nepravem nikomu. Ten obrovský dosah na psychiku, na tam žijúce deti, na rodiny. Až vtedy si človek uvedomí, čo sú skutočné hodnoty.“ Ján Káľavský je však profesionálny vojak a od mája je v tejto horúcej oblasti opäť. No už bez svojho priateľa Roberta. Držme mu palce.

Pavol VITKO

Shadow za 73 miliónov USD pre Poliakov

Poľsko kupuje americké bezpilotné prostriedky RQ-7B Shadow 200 za 73 miliónov dolárov. Poľskí vojaci ich videli v akcii v Iraku a zjavne na nich urobili dojem. Stroje Shadow za tri roky odlietali 10 000 misií nad Irakom a Afganistanom. Jeden kus stojí 500 000 dolárov a Poľsko ich zjavne kupuje toľko, aby každá bojová brigáda mala jednu čatu týchto lietadiel.

V americkej armáde tvorí takúto čatu 22 vojakov, ktorí obsluhujú 3 - 4 lietadlá s patričným pozemným vybavením. V Iraku stroje väčšinou lietajú v malej výške nad zastavanými oblasťami. Velitelia majú prehľad o tom, čo sa deje na bojisku a nemusia nad ním lietať vo vrtuľníku a vystavovať sa paľbe. RQ-7B Shadow 200 má dostup 4500 metrov. Vo vzduchu vydrží 5,5 hodiny. Nesie jednu kameru s nočným videním a jednu dennú.

Miro BARIČ
Foto USAF

Autor výroku: SOFOKLES	otázka 1. pádu	kameňolom	hoci, po česky	metropola Španielska	Obrana	objednal si pohár deci vína	kridlo (odb.)	Zem u Sumerov	Pomôcky: anyk, Ea, Onatas, Ki Ati, Baa, Lir	sformuj, vyformuj	sťahovavá	nížina	udrie ťažkým predmetom	druh po-hostinstva
zдание vidina					kôrovec chlapci po anglicky				prosením obmáčkí					
2									skúška zvárané miesto kovov					
rieka pri Omsku (Rusko)			dóza po poľsky sídlo v Dánsku					zakričal druh žen. účesu						
Autor: Vojtech Kúkoľ	rus. skúšobný pilot známy diaľ. letmi	ázijská zavlaž. priekopa jelšina					uložila trest Mária (dom.)							
1														
pozitívna stránka					oraním vprav do zeme bodol				asýrsky boh skoro, tak-mer (bás.)				cudzie ženské meno	domáce úžitkové zvieratá
sídlo v Rusku				meno spis. Maya sídlo v Čadce				česká televízia sídlo v Indonézii				český súhlas írsky boh mora		
51 rímskymi číslicami			meno Pugačevovej argón (zn.)				patriaci Baalovi nukleové kyseliny							
starogrécky sochár (5. stor. pred n. l.)							3							
pripravovali jedlo varom							stále ubytovne pre vojakov							